

RETTE RUNDT

24
NOVEMBER
2016

Magasin for Danmarks Domstole

TEMA Digitalisering af civile sager

Lanceringen af sagsportalen minretssag.dk, hvor borgere og virksomheder kan anlægge og følge behandlingen af civile sager, er en af de største ændringer i retsplejen i mange år.

3 Det er den eneste vej at gå **6** Voxpop - hvad siger brugerne? **16** Risikovurdering af retternes bygningsmæssige forhold **20** Sådan fastholder domsstolene danskernes tillid **26** Al forkyndelse samles hos domstolene **28** Børnevenlig retspleje **37** Dødsboskifte på skinner **38** En flittig vejviser i rettens labyrint

EN MILEPÆL I DOMSTOLENES HISTORIE

I oktober gennemførte domstolene en af de største ændringer i retsplejen i mange år, da vi lancerede piloten på sagsportalen minretssag.dk, hvor borgere og virksomheder kan anlægge og følge behandlingen af civile sager ved retten. I disse tider, hvor alle digitaliserer alt muligt, lyder det måske ikke af det helt store, men digitaliseringen af civile sager medfører store forandringer i hverdagen for de fleste medarbejdere ved retterne.

Alle arbejds gange, fra retten modtager en sag, til dommen offentliggøres, er fundamentalt anderledes end før digitaliseringen. Og forandringen berører ikke kun medarbejderne, men i særdeleshed også de professionelle brugere, fx advokaterne, som ikke bare skal kommunikere med retterne på en ny måde, men også skal gentænke relationen med deres kunder, fordi parterne nu kan se og følge alle trin i sagen direkte.

I 2009 digitaliserede vi tinglysningen, og i den forbindelse høstede domstolene mange erfaringer om digitalisering af

et stort sagsområde, som vi har brugt konstruktivt i arbejdet med den civile retsproces.

Vi og vores samarbejdspartner har gjort os store anstrengelser for at designe projektet, systemet og de nye arbejds gange, så det kommer til at fungere i hverdagen, både i retterne og hos brugerne. Men når man skal digitalisere et lovstyret og traditionsrigt område med mange interessenter og variable som retssager, er det i sagens natur nærmest umuligt at ramme rigtigt i første forsøg.

I praksis er det indtil videre kun Retten i Horsens og Vestre Landsret, som har taget den digitale behandling af civile sager i brug i en såkaldt pilotafprøvelse. Det giver os mulighed for at teste og tilpasse det nye it-system, de nye arbejds gange, undervisning og informationsmaterialer, inden forandringen trinvist realiseres i resten af landet i 2017.

På de følgende sider kan du læse mere om digitaliseringen af civile sager og møde nogle af de mennesker, der

er involveret i processen. Jeg vil gerne benytte anledningen til at sige en stor tak til de mange, der har givet – og fortsat giver – en hånd med. Nogle har arbejdet fuld tid – og ofte mere end det – i it-projektet, mens andre været indlånt fra retterne som forretningspecialister, kortlagt arbejdsprocesser i civile sager, gennemført test, tilrettelagt undervisning eller udarbejdet forslag til ændringer i retsplejeloven eller i systemets tekster. I disse uger bærer medarbejderne i pilotretterne den største byrde, når de afprøver system og arbejds gange på rigtige sager og kæmper med de mangler, som de med deres indsats vil spare fremtidige brugere for. Det har været og er stadig en kraftpræstation. I bidrager med, og uden jer var det aldrig lykkedes.

Charlotte Münter, direktør

INDHOLD

Det er den eneste vej at gå	3
Vi skal følge med samfundet	4
Voxpop - hvad siger brugerne?	6
De har givet en hånd med	12
Tiden er moden	14
De ser hurtigt fidusen	15
Risikovurdering af retternes bygningsmæssige forhold.....	16
Øget sikkerhed for fogeder i Holbæk.....	18
Danmarks Domstole blandt de hurtigste i Europa	19
Sådan fastholder domstolene danskernes tillid	20
Al forkyndelse samles hos domstolene	26
Børnevenlig retspleje.....	28
Danskerne er vilde med dokumentarer om domstolene.....	30
Nye retsbygninger forbedrer vilkår for ansatte og brugere.....	33
Domstolene vil styrke kompetencer i forligsmægling	36
Dødsboskifte på skinner	37
En flittig vejviser i rettens labyrint	38
Hurtigere behandling af straffesager	41
Kort nyt	42

Næste nummer af RETTEN RUNDT udkommer i februar 2017.

Forsiden: Elevatorkunst i keramisk brændt glas af Marianne Grønnow udsmykker Retten i Aarhus.

Foto: Kristian Brasen

Grafik: Kathrine Højriis

Tidsskrift for ca. 2.400 ansatte ved domstolene, i Procesbevillingsnævnet og Domstolsstyrelsen samt interesserede brugere.

Udgivet af:

Domstolsstyrelsen

Store Kongensgade 1-3

1264 København K

Telefon 70 10 33 22

Ansvarlig iflg. medieansvarsloven: Direktør Charlotte Münter

Redaktør: Marie Clemmesen

Redaktionsgruppe: Mai Ahlberg, Retten i Glostrup, Karsten Ribbjerg Erichsen, Retten

i Hillerød, Ulla Otken, Retten på Frederiksberg, Ellen Busck Porsbo, Østre Landsret

Design og layout: Boje+Co, www.bojeco.dk

Oplag 3.150

TEMA:

DIGITALISERING AF CIVILE SAGER

DET ER DEN ENESTE VEJ AT GÅ

Digitaliseringen af civile sager giver overblik og frigiver tid til det væsentlige: Den rigtige dom.

Af journalist Sune Falther

"Gevinsterne bør være mange."

Sådan siger dommer Elisabet Michelsen, Retten i Glostrup, om den digitalisering af civile sager, som nu er sat til afprøvning i pilotprojekt ved Retten i Horsens og Vestre Landsret.

Elisabet Michelsen har været halvtidsansat i Domstolsstyrelsen i projektet siden maj 2014 for at tilføre projektet viden om sagsgangene, og hun mener, digitaliseringen vil bidrage til en kvalitetsforbedring af domstolens arbejde.

"Digitalt arbejde giver genbrugsmuligheder, som giver færre fejl. Samtidig vil det bidrage til en højere grad af ensartethed, fordi vi anvender samme system ved alle retter. Sideløbende med dette projekt har Tekstudvalget gennemgået alle tekster og forberedt en helt ny pakke af koncepter til civile sager. Det skal gerne betyde, at vores produkter – primært vores domme, men også vores retsbøger og breve – rammemæssigt får et mere ensartet præg med samme systematik og overordnede indtryk, også selv om indholdet fortsat vil være helt forskelligt og konkret beroende på den enkelte sag og den pågældende dommers skøn," siger hun.

Samtidig vil digitaliseringen medføre, at kommunikation og udveksling af oplysninger bliver nemmere, og det bliver enklere at homogenisere til en best practice. Det bliver et plus for rettens eksterne aktører.

"For den enkelte borger eller virksomhed og for de professionelle brugere som advokater og inkassobureauer vil en

ensartet ramme i form af sagsportalen vise, hvad der forventes af dem. Samtidig er skiftet til en tidssvarende kommunikation også en god hjælp i deres hverdag," siger Elisabet Michelsen.

"Den digitale håndtering af rettens interne kommunikation om sagerne vil give et klart kvalitetsløft."

Dommerfuldmægtig Pernille Buck Bendtson

Slut med post-it og håndskrevne noter

Noget af det, som digitaliseringen bidrager med, er en moderne systematisering af sagsbehandlingen. Det skaber overblik og sparer tid.

Specialkonsulent og tidligere dommerfuldmægtig Pernille Buck Bendtson har været forretningsansvarlig på digitaliseringsprojektet, og hun fremhæver nogle helt lavpraktiske løsninger, digitaliseringen vil føre med sig.

"Vi bruger i dag uforholdsmæssigt meget tid på fysisk at håndtere sager af papir," siger Pernille Buck Bendtson.

"Vi kopierer sagen, flytter sagen, leder efter papir og sender det frem og tilbage. Undervejs kan ting blive væk. Vi bruger meget tid på at holde styr på den fysiske sag. Det bliver en klar fordel – både på tid og kvalitet – når sagen er digitalt tilgængelig for alle rettens medarbejdere når som helst," siger hun.

Udover gevinsten ved at undgå at slæbe rundt på sagen i fysisk form, vil arbejdet med sagen også få et klart løft.

"I dag skriver man håndskrevne noter på sagsomslaget, eller der gives beskeder om sagen på post-its. Der går en betydelig mængde tid med at tyde håndskrevne noter og post-its, som i bedste fald er dateret og i værste fald er faldet ud af sagerne. Den digitale håndtering af rettens interne kommunikation om sagerne vil give et klart kvalitetsløft," siger Pernille Buck Bendtson.

Også i udvekslingen af dokumenter med sagens parter er digital sagsbehandling en fordel. Oversigterne inddeler bilag og breve, så de er nemme at finde, og de bliver liggende, hvor de skal. Det gør udveksling af materiale meget hurtigere.

"Der er meget forberedelse i civile sager. Der udveksles processkrifter, bilag, skønserklæringer og undersøgelser, og der er indledende drøftelser, hvor sagen både faktisk og juridisk skæres til, og forligsmuligheder, retsmægling og meget andet drøftes. Sags- og friststyringen understøttes i det nye system, hvilket gør sagsforberedelsen mere effektiv," siger Elisabet Michelsen.

Hurtigere proces

Også når sagen skal hovedforhandles, vil den digitale udgave af dokumenterne være langt nemmere at arbejde med.

"Sager med et stort bilagsmateriale er ofte meget tidskrævende under hovedforhandlingen, når alle parter skal slå op på samme sted i en reol af ringbind med 200

bilag. Digitaliseringen gør den del meget hurtigere, og man kan via søgefunktion finde de ting, man leder efter, hurtigt. Det sparer tid i retten,” siger Elisabet Michelsen.

Flere manuelle funktioner vil i det nye system blive automatiseret. Koncepter, fastsættelse af frister, berømmelse af retsmøder ligger i digitaliseringen. Systemet kan endda selv danne udkast til en dom.

”Systemet vil selv danne et udkast til en udeblivelsesdom 14 dage efter, at stævningen er forkyndt for sagsøgte. Dommen bliver ikke automatisk sendt ud til parterne, men den vil ligge klar i vores indbakke. Vi skal stadig efterprøve den – se om renterne er rigtige, om omkostningerne er rimelige, og om kravet er forældet. Men udkastet er der,” siger Elisabet Michelsen.

Hun understreger, at systemet nok er kompliceret og avanceret, men ikke begavet.

”Systemet frigiver tid til det vigtigste: Indholdet i afgørelsen, de juridiske vurderinger, forligsdrøftelser og meget andet. Systemet er en virkelig avanceret kuglepen, som er langt bedre end den blyant, vi havde før, men det er stadig os, der bestemmer, hvad der skal skrives. Det er langt fra en automatiseret dom,” siger Elisabet Michelsen.

Pernille Buck Bendtson er enig:

”Digitalisering berører hverken afgørelser eller behandlingen af sagen. Men det berører rettens interne arbejdsgange og måden, hvorpå vi kommunikerer med brugerne. Under projektets løbende involvering af advokatorganisationer, myndigheder og repræsentanter fra retterne har det været tydeligt, at alle grupper har set digitalisering som et nødvendigt fremskridt, men også en udvikling med et stort potentiale. Når vi alle giver lidt og indretter os efter de nye muligheder, så bliver det alt i alt en bedre proces for alle involverede. Vi får en mere ensartet og åben behandling af civile sager, og det giver en mere nutidig oplevelse. Det er den eneste vej at gå,” understreger Pernille Buck Bendtson.

VI SKAL FØLGE MED SAMFUNDET

Rationalet for forandringen til digital sagsbehandling er en hel buket af gevinster. Ikke mindst at være tidssvarende, siger projektchef Sandra Kaae Bauer.

I et samfund, hvor man kan justere sine bankkonti i weekenden og være i dialog med kommunen mandag aften, er det i stigende grad en forventning, at man også kan have en dialog om retssager uden at være bundet af en åbningstid.

”I dag er man vant til at kunne tilgå sine ting 24/7 og betjene sig selv, når man vil,” siger projektchef i Domstolsstyrelsen Sandra Kaae Bauer, som har stået i spidsen for digitaliseringsprojektet af civile sager.

”Den digitalisering, der er i samfundet, skal også være en del af vores måde at arbejde på. Vi behøver ikke være først, og det er vi heller ikke, men vi skal følge med, når tiden er moden til det. Det er den nu,” siger hun.

Omgangshøjden med resten af samfundet er blot ét aspekt af mange i de overvejelser, Domstolsstyrelsen har gjort sig forud for pilotprojektet med digitalisering af civile sager. Sandra Kaae Bauer har som projektchef samlet synsvinkler og anskuelser til en buket, der samlet set udgør rationalet for forandringen.

Ligner resten af samfundet

Man har gennem længere tid ved Domstolsstyrelsen konstateret, at bedre anvendelse af kendt teknologi ville give forbedringer. Og når man nu vælger at sende civile sager i pilot til digital sagsbehandling, så er det Sandra Kaae Bauers overbevisning, at det vil føre meget godt med sig.

”Både på sagsbehandlingstider – overblik, frister og adviseringsmuligheder, eksempelvis – og på ensartethed, som er en erklæret målsætning for retternes arbejde. Man skal som bruger opleve, man får en ens behandling. Det kan vi bidrage til med en mere ensartet opgaveløsning skabt af digitaliseringen,” siger Sandra Kaae Bauer.

Hertil kommer perspektivet med at spejle den virkelighed, man er en del af – det, der foregår uden for retterne.

”Vi skal jo følge med samfundet,” siger Sandra Kaae Bauer:

”Når vi tager hul på digitaliseringen nu på det civile område, så er det et skridt på vejen til også at kunne arbejde mere digitalt inden for de andre sagsområder,” siger hun.

Version 1.0

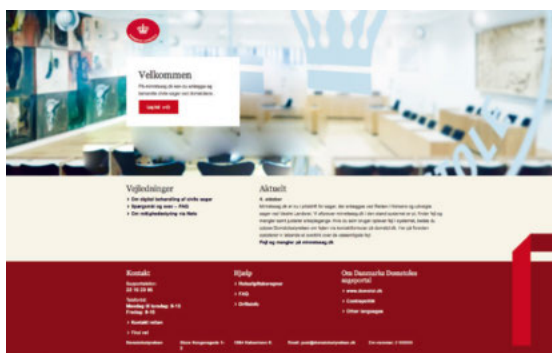
Eva-Margrethe Madsen er projektleder. Hun leder og fordeler opgaverne, har styr på tidsplanen og skal sikre, at de forskellige leverancer fra leverandøren bliver testet og godkendt, inden projektet går ind i næste fase. Hun forventer, at pilotafprøvningen vil medføre to ting: Opbakning til potentialet ved digitalisering – og en stribe fejl, der skal rettes.

”Jeg håber, at projektet bliver mødt af en anerkendelse af, at det er version 1.0, vi har fat i. Både fra brugere og medarbejdere. Men jeg

forventer da, at vi har ramt 80 procent af den løsning, vi søger. Vi har haft et stærkt hold, der har arbejdet på projektet med mange involverede fra retterne og fra Bedste Praksis, og vi har forsøgt at holde en tæt dialog med vores eksterne brugere, eksempelvis advokatforeningerne, som har været med til at sikre, at vores forventningsafstemning er på plads til denne version 1.0.,” siger hun.

At sagsbehandlingen med digitaliseringen bliver hurtigere på længere sigt er et håb – men det er ikke kun det, projektet handler om.

”Vi har ikke sat konkrete mål for kortere sagsbehandlingstider i de civile sager, men det er da forventningen, at når systemet er blevet opdateret og rullet ud i hele landet, at så vil man opleve en smidighed i arbejdsgangene og et

Projektleder Eva-Margrethe Madsen

overblik både hos retten og hos parterne, som vil give en effekt på sagsbehandlingstiden. I første omgang skal pilotfasen give en indikation af, om systemet lever op til den nuværende produktivitet i sagsbehandlingen. På samme vis håber

vi på andre kvalitetsforbedringer med digitaliseringen af de civile sager, men det vil først piloten og siden den første tid efter fuld ibrugtagning, hvor de største gevinster skal findes, vise,” understreger Eva-Margrethe Madsen.

DIGITALISERING AF CIVILE SAGER

’Digitalisering af civile sager’ er et af flere projekter, som skal digitalisere sagsbehandlingen ved Danmarks Domstole. Pilotafprøvning af nye arbejdsgange og et nyt it-system begyndte den 4. oktober ved Retten i Horsens og Vestre Landsret.

Det nye system er på den ene side et sagsbehandlingssystem til retterne, der skal gøre domstolene i stand til at behandle sager digitalt fra start til slut i byretter og landsretter, samt i Sø- og Handelsretten og Højesteret. Den ydre del, minretssag.dk, er en ny selvbetjeningsportal til professionelle og øvrige brugere af domstolene, hvor oplysninger og dokumenter i civile sager udveksles via minretssag.dk. Herudover er der som led i projektet udviklet et betalingsmodul, hvor retsafgifter betales via minretssag.dk, og et tekstbibliotek til retterne med opdaterede, standardiserede tekster til afgørelser og meddelelser.

Fordele for rettens brugere

Digitaliseringen af civile sager vil betyde flere fordele for rettens brugere. På minretssag.dk får alle sagens parter let adgang til og overblik over status på sagen. Alle dokumenter er tilgængelige, og man kan hurtigt udveksle dokumenter og informationer om sagen via portalen.

For professionelle brugere og myndigheder er digitaliseringen af civile sager en oplagt mulighed for at skabe bedre og mere smidige arbejdsprocesser. Digitaliseringen betyder større tilgængelighed i forhold til sagens status, frister, afgørelser og appel, hvilket skaber gennemsigtighed og overblik i sagsforløbet.

Desuden vil automatiseringen af simple procestrin, så som udeblivelsesdomme, frister, rykkere mv. forkorte sagsbehandlingstiderne til gavn for sagens parter og samfundet.

Trinvis implementering

Det nye system og de nye arbejdsgange i civile sager blev taget i brug i de to pilotretter, Retten i Horsens og Vestre Landsret, den 4. oktober. Efter pilotfasen bliver de trinvist implementeret i de øvrige retter i 2017. Det betyder, at civile sager ved de øvrige retter indtil videre skal oprettes og behandles som hidtil.

Systemet er testet i testlokalet. Men domstolene lægger vægt på, at kvaliteten skal være i orden, og når rettens nye sagsbehandlingssystem og minretssag.dk for alvor tages i brug, kan det vise sig, at der er elementer, der skal justeres. Pointen med pilotafprøvningen i en byret og en landsret er netop at finde og rette eventuelle fejl, inden systemet rulles trinvist ud i de øvrige retskredse.

Tidsplanen for udrulning af digitale civile sager vil blive offentliggjort på domstol.dk og minretssag.dk, når pilotafprøvningen er afsluttet.

VOXPOP

Hvad siger brugerne efter at have høstet de første erfaringer i pilotafprøvningen af digital behandling af civile sager?

DE INTERNE

VI TAGER EN FOR HOLDET

INGRID THORSBOE

Retspræsident ved Retten i Horsens

Først og fremmest er det enormt spændende at være en del af pilot. Og det, vi kan se, er, at det er et virkelig gennemtænkt system, som er umiddelbart intuitivt at arbejde i.

Vi har brugt alle vores kræfter på at forberede os på dette siden sidste efterår. Alle medarbejdere i de to berørte afdelinger har været dedikeret til projektet. Vi har oplevet et stort pres på sagsbehandlingen fra den 1. september, hvor den indvendige del af systemet, Civilsystemet, blev taget i brug. Heldigvis var Retten i Kolding klar til at sende os forstærkning, og det er vi taknemmelige for. Den store

udfordring i september har været, at vi selv skulle skanne og oprette alle nye sager i civilsystemet, hvilket har været meget tidskrævende. Samtidig har vi skullet behandle de verserende sager i DSI. Vi har også brugt rigtig mange timer på at give en løbende feedback til projektet, så fejl og uhensigtsmæssigheder kan blive rettet.

Det er klart, at det altid er udfordrende at være pilot. Der er mange ting, der ikke fungerer optimalt, og medarbejderne skal være rustet til at tænke kreativt – de må ikke bare give op! Alle skal være i stand til at sige: 'Det her tager tid', og ledelsen skal melde klart ud, at høj produktivitet i en sådan periode er en by i Rusland.

Vi bruger som nævnt mange kræfter på at indberette fejl og uhensigtsmæssigheder. Det er den opgave, vi også har påtaget os som pilotembede. Den del

skal vi betragte, som at 'vi tager en for holdet'. Det er vores håb, at det arbejde er med til at gøre det nye civilsystem endnu bedre, inden det rulles ud til vores kolleger i de andre retter. Som øverste leder forsøger jeg at holde en tæt kontakt til de medarbejdere, der dagligt arbejder i det nye system. Jeg mener, at det er helt afgørende for vores succes med dette projekt, at der er en daglig dialog om processerne.

Lige nu – primo oktober – er vi kommet rigtig godt i gang. Der er oprettet 133 sager i Civilsystemet, og siden den 4. oktober har de eksterne brugere, advokater og en i Statsforvaltningen selv oprettet sager i systemet. Vi har også sendt ankede sager videre til Vestre Landsret. I løbet af de næste par uger vil vi forhåbentlig få overskuddet til at overføre nogle af de verserende sager, så vi får afprøvet flere opgavetyper, herunder

NEMT, FLEKSIBELT OG DEJLIGT STRUKTURERET – MEN ...

LYKKE KOUSGAARD

Kontorfuldmægtig ved Retten i Horsens

Mit overordnede indtryk er utrolig positivt. Systemet er meget intuitivt bygget op, og der er rigtig mange gode og fornuftige tanker bag opbygningen.

Det kræver dog en del tilvænning udelukkende at arbejde digitalt. Vi har jo været vant til at have en fysisk sag, hvor vi vidste, hvor vi skulle kigge for at danne os et overblik, og i høj grad også fordi der her i piloten selvsagt er en række ting, der midlertidigt ikke fungerer efter hensigten. Det kræver en del ekstra kræfter udover de almindelige sagsbehandlingsressourcer.

Undervisningen både i Vestre Landsret og her i Horsens var rigtig god – vi kom omkring rigtig mange ting. Men der var stadig mange uopklarede spørgsmål til diverse detaljer og sagsgange, og særligt manglede testning af end-to-end flows; altså afprøvning af procestrin/sagsforløb fra start til slut mellem sagsbehandleren ved retten og parten på minretssag.dk. Det ville dog have været svært at få mere med i de planlagte undervisningsdage, og mange spørgsmål opstår også først, når man sidder med en rigtig sag i det rigtige system.

Hvis man ser isoleret på systemet i forhold til vores interne sagsstyring, vil jeg allerede nu score systemet højt; 8 ud af 10. Det er nemt, fleksibelt og dejligt struktureret opbygget. Hvis man ser samlet på Civilsystemet og minretssag.dk har det ligeledes potentiale til at score rigtig højt... på sigt! Men lige nu vil jeg desværre kun score det samlede system til 6 ud af 10. Der er rigtig meget i

samspillet mellem vores sagssystem og minretssag.dk, der ikke fungerer optimalt, og som forringer både vores og parternes udbytte og indtryk. Eksempelvis oplever vi problemer med, at advokaterne ikke får vores meddelelser, selv om vi afsender til e-boks gennem systemet, at nogen af de automatisk genererede adviseringer bliver afvist, at parterne kan se vores interne påmindelser, at parterne ikke kan anføre deres påstand, som de gerne vil, og at vores berømmelser ikke kommer helt rigtigt ind i kalenderen.

På sigt håber jeg også, at systemet kommer til at betyde en mere ensartet behandling af de civile sager på landsplan, hvilket også vil trække scoren op.

Vi kommer til at spare meget tid i forhold til at kvalitetssikre en nyoprettet sag fremfor selv at skulle oprette den. Derudover vil vi højst sandsynligt heller ikke længere komme ud i den situation, at vi skal lede efter sagerne. Vi vil helt klart også komme til at spare tid og ressourcer på at tømme og fordelen posten/mailen.

Selvfølgelig har man da udtrykt sin frustration af og til, når systemet melder mærkelige fejl eller ikke gør, som man forventede, fx har jeg personligt en udfordring med, at den ikke gemmer mine ændringer i meddelelser, retsbøger og lignende. Men samtidig skal vi også hele tiden huske på, at vi netop er pilotembede, hvilket jo selvsagt ikke altid vil være en dans på roser! Generelt synes jeg, at det er en utrolig spændende, udfordrende og ansvarsfuld opgave at være pilot, hvor vi forsøger at gøre systemet så godt som muligt til udrulning ved de øvrige embeder.

berømmelse af hovedforhandlinger og publicering af afsagte domme.

Jeg har sammenlignet denne proces med at vente på og få en baby. Her efter den første måned er vi ovre de værste begyndervanskeligheder; babyen smiler og vil gerne have øjenkontakt. Jeg er sikker på, at efter seks måneder kan babyen kravle, og om et år kan den gå.

På længere sigt bliver det et rigtig godt system. Vi kan allerede nu se, at systemet i sin opbygning og funktionalitet giver et rigtig godt overblik over sagerne, og dermed er det også et godt ledelsesredskab. Det er også min forventning, at det nye civilsystem vil være med til at afkorte den tid, der bruges på sagernes forberedelse og dermed den samlede gennemløbstid.

VI SLIPPER FOR MANGE UHENSIGTSMÆSSIGE ARBEJDSGANGE

HEIDI PORSE WETT LAMBERT

Funktionschef ved Retten i Horsens

Jeg har helt klart et positivt førstehåndsindtryk af at arbejde med digital sagshåndtering. Civilsystemet har en rigtig god opbygning, som gør det let at arbejde i. Det er efter min opfattelse meget brugervenligt. Der er selvfølgelig nogle nye begreber, man skal have styr på, for eksempel at interne frister nu hedder påmindelser, ligesom man skal huske, at der altid skal laves en aktiv frist for sagen. Jeg tror, det handler mest om, at man skal til at tænke anderledes og ændre vanerne fra behandling af papirsager.

Det meste af undervisningen fungerede rigtig godt. Der var dog også punkter, hvor vi har meldt tilbage, at der var brug for forbedringer. Vi har jo været i proces om Civilsystemet meget længe, og der har været afholdt mange møder, ligesom ikrafttrædelsen flere gange har været udsat. Så jeg tror egentlig, at vi bare ventede på at få lov til at komme rigtig i gang.

Der er stadig en del fejl og u hensigtsmæssigheder, som efter min opfattelse gør, at systemet ikke på nuværende tidspunkt er klar til at blive bredt ud. Men jeg er ret overbevist om, at systemet nok skal blive klar, når Domstolsstyrelsen får rettet op på disse fejl.

På nuværende tidspunkt vil jeg nok give systemet 7 ud af 10, men der er helt sikkert potentiale for en højere karakter senere. Systemet har en rigtig god opbygning, og det fremstår

gennemtænkt og brugervenligt. Det, der trækker ned lige nu, er de fejl, der på nuværende tidspunkt er, og som gør, at nogle funktioner ikke fungerer hensigtsmæssigt.

Jeg tror, at digitaliseringen på sigt vil give en ressourcebesparelse, idet mange uhensigtsmæssige arbejdsgange automatisk vil blive fjernet som følge af systemet. Jeg tror også, at selve sagsbehandlingen i Civilsystemet vil kræve færre ressourcer end sagsbehandlingen i det gamle DSI system. Samtidig vil der formentlig også være en tidsbesparelse ved ikke at skulle flytte rundt på de fysiske papirsager.

Vi har i min afdeling endnu ikke råbt ad systemet, men vi har da talt om, om vi kan få dækket udgiften til farvning af de grå hår, det har givet! Det har været en lidt svær omgang at lægge sager ind i Civilsystemet, og vi har brugt en del ressourcer herpå. Det skyldes nok blandt andet, at nogle funktioner endnu ikke fungerer, som de skal, ligesom der helt naturligt opstår en masse spørgsmål i forbindelse med brugen af systemet, som man ikke lige havde kunnet forudse ved undervisningen.

ROS, MEN OGSÅ MANGE FEJL

HELLE BERTUNG

Landsretspræsident ved Vestre Landsret

Vi har haft en måned, hvor vi har kunnet arbejde i sagssystemet, men hvor portalen for advokaterne ikke har været åben. Vi har arbejdet med nogle af de 125 indskannede testsager, som vi havde gjort klar i løbet af august og september. Det er et system, som lige nu tager tid at arbejde med, fordi vi mange steder skal bruge en 'omvej', men feedbacken fra medarbejderne er overordnet set, at det er et godt system. Det får ros for at være grundlæggende godt tænkt, det er nemt at orientere sig i og har nogle gode brugerflader. Systemet virker intuitivt og meget 'giver sig selv', når man arbejder med det'. De sidste uger har også portalen været åben, og overordnet er det vist også gået godt. Vi har dog ikke noget rigtig indtryk af, hvilke problemer advokaterne støder på - supporten til dem tager styrelsen sig af.

Der har været en vis bekymring over den mængde fejl, vi har fundet. Der vil altid være ting, der er uhensigtsmæssige, når man skifter til et helt nyt system, men vi har godt nok fundet mange fejl. I begyndelsen havde vi fejl, der forhindrede fremdrift, altså hvor vi ikke kunne komme videre. Det er naturligvis dem, der er størst fokus på at få rettet. Der er andre elementer, der er uhensigtsmæssige eller upraktiske, men som vi i første omgang må leve med - så kommer de på en ønskeliste til næste version. Fejlbilledet her i midten af oktober er langt mere afdæmpet.

Samlet set er oplevelsen positiv. Når jeg lytter til kollegerne, som har arbejdet med det, så er der ingen, der siger, at de "... godt nok gerne vil have det gamle igen". En af grundene til det er også, at vi har fået rigtig fin og dækkende support. Der er hele tiden folk fra projektet, som kan hjælpe os, hvis vi går i stå. Det er meget betryggende.

DE EKSTERNE

ALLE HAR LÆRT AF DEN DIGITALE TINGLYSNING

STEEN HERMANSEN

Digitaliseringschef i Danske Advokater

Fornemmelsen fra vores side er velvilje og en god oplevelse – vi støtter meget op om, at man kører pilot, og vi har oplevet en god sparring forud, hvor projektgruppen har besøgt advokatvirksomheder, og hvor vi har haft møder med projektgruppen.

Den digitale tinglysning fra 2009 var et mareridt! De erfaringer har vi og alle andre haft for øje. Man kan fornemme, at alle har lært af det forløb. Tinglysningen,

som jo er god i dag, fik en tricky opstart, hvor systemet nok virkede, men var for bøvl i brugerfasen. Det har vi sat fokus på med at præge dette projekt tidligst muligt i en god dialog med projektgruppen.

Vi kan se, at nogle af de features, vi har brug for, er tænkt ind. Vi har fået brugervenligheden; at det kan bruges på flere enheder, og vi har gode søge- og sorteringsfunktioner, så sagsbehandlerne får et godt overblik. Adviseringsmails er også gode.

Det store udestående er integrationen, så vores arbejdsgang også bliver mere smidig. Vi vil gerne kunne sidde i vores egne sagsbehandlingssystemer, så vi kan tale direkte sammen. I den nuværende udgave skal vi oploade i et andet program. Øget systemintegration vil bidrage til at gøre det endnu bedre, og der er nogle leverandører hos os, som følger det tæt. Det vil formentlig resultere i nogle hjælpe-features, som vil gøre det nemmere for advokaterne at gå fra sagsbehandlingssystemet ind i sagsportalen.

Jeg fornemmer, at advokater gerne vil digitaliseringen. Nogle af de helt store sager med mange bilag – Roskilde Bank, Amagerbanken,

eksempelvis – kører jo digitalt, fordi det er enklere. Det bliver den vej, vi går, digitalt er smartere, og der er omfattende sager, hvor der er meget materiale, hvor man nemt kan søge specifikt, fremfor at skulle kunne huske, hvor det lige er i tre meter ringbind.

Der er en bevægelse i gang; en fælles interesse, hvor alle parter skal vænne sig til at tage nye ting til sig. Det er en generation, vi skal igennem, hvor vi ikke behøver have tingene på papir. Mange vil i en overgangspæriode fortsat gerne have det på papir, hvis forbindelsen fejler. Men vi har nu alt sagsmateriale samlet og kan nemt tilgå det og gemme alt digitalt bagefter, så alle papirer efterfølgende kan smides væk.

Sammen med digitale retssale, hvor vi kan tage en bærbær med i retten, er det smart, at vi samler alle relevante oplysninger ét sted digitalt. Jeg vil forvente, at hele arbejdsgangen – fra oprettelse af en sag og afvikling i retten til afgørelsen kommer på minretssag.dk – helt naturligt kan være online hos alle involverede parter, men det vil fremtiden vise. Der går nok et par år, før det er fuldstændigt implementeret på alle sagsområder både teknisk og menneskeligt, men det kommer nok. I dag kan vi jo alle se det smarte i digital tinglysning.

SOM AT KØBE ET PAR SKO

MIKKEL JUUL HOLM

Advokat hos INTERLEX
Advokater i Århus

Jeg har fået to allerede anlagte sager digitaliseret – en ved hver pilotret, Byretten i Horsens og Vestre Landsret – og har prøvet at sende en teststævning ind som del af forberedelsen til digitaliseringen.

Systemet er enkelt opbygget og meget overskueligt at gå til. Det virker naturligt og falder fint i tråd med alt andet, man har adgang til at gøre på nettet. Brugerfladen er meget enkel og ligetil. Det tager fem minutter, så er man inde i det. Det er som at købe et par sko!

Måske vil det for lidt ældre kolleger, som ikke er digitalt indfødte, tage lidt længere tid. Nogle af dem, som skriver processkrifter direkte i en e-mail i dag, vil nok finde det lidt mere omstændeligt eller forvirrende. Men jeg har svært ved at se, hvordan man kunne gøre det mere spiseligt for brugerne end det, man er kommet frem til nu. Der skal jo være de funktioner, der er.

På en skala fra 0-10 er det en 7'er med potentiale til mere. Jeg er meget positiv, men noget kan forbedres. Integration af betalingspåkrav kunne spare meget tastearbejde, hvis det var en del af sagsportalen. Ekstraktfunktionen er god, men man skal selv lave indholdsfortegnelsen. Men det er småting, som man sikkert kan få rettet i de kommende versioner.

Udfordringen bliver den del, der er uden om portalen, eksempelvis at klienterne kan følge sagen og se, når der falder dom. Der er vi jo vant til, at vi lige kan nå at læse dommen og give klienten besked sammen med vor vurdering af dommens præmisser og resultat. Et andet udfordrende aspekt er rettighedsgrupperne. I større virksomheder, hvor mange medarbejdere har adgang til systemet, kan man risikere at få sager, som måske kun var tiltænkt direktionen, ud i organisationen for tidligt.

Den største gevinst er overskueligheden. Man har altid adgang til hele sagen.

TEMA

Advokaterne Mikkel Juul Holm og Tim Haarbo er nogle af de første eksterne brugere, som har prøvet digital behandling af civile sager på minretssag.dk. Retten Rundt bad dem om en anmeldelse af løsningen kun få dage efter lancering i pilotafprøvning den 4. oktober.

DE GRÅ HÅR, DET HAR GIVET MIG, SLIPPER ANDRE JO FOR

TIM HAARBO

Advokat og partner hos LRP i Horsens

Den første dage havde vi et par stævninger, og det fungerede umiddelbart. Det er let tilgængeligt og forståeligt. Man logger sig på og har søgefaciliteter. Det er, som det plejer at være, når man logger på en portal.

Der vil i alle nye tiltag være en indkøringsfase og børnesygdomme, og vi stødte ret hurtigt på de første. Efter den første dag havde vi indsendt syv blanketter med uhensigtsmæssigheder.

Jeg tror ikke, mange finder det tidsvarende, at domstolene ikke bruger de samme kommunikationsmedier, vi andre bruger. Vi ser sådan på det, at it er

kommet for at blive, og vi bruger det mest muligt. Det er fint, at domstolene nu kommer mere på omgangshøjde og anvender de kommunikationsmetoder, vi andre bruger. Vi skal ikke ret langt tilbage, før de e-mails, vi sendte til retten, blev printet ud og e-mailen efterfølgende slettet.

Det bedste ved det nye system er udrulningen. Det skal jo ikke være en del af min hverdag at rette fejl i domstolenes sagsportal, men som det største advokatkontor i Horsens er det rimeligt nok, at vi bruger noget krudt på at teste det af, når vores retskreds er pilot. De grå hår, det har givet mig, slipper andre jo for!

Jeg giver projektet 5 på en skala fra 0 til 10. Pilotfasen er et klart plus, og systemet er let tilgængeligt, forståeligt og brugbart. Det er bestemt positivt. Samtidig er der også en række fejl, der for mig at se er helt håbløse eller banale, eksempelvis

at man alene kan indtaste procesren-ter fra sagens anlæg og ikke fra et givent tidspunkt forud for sagsanlægget. Det er svipsere og fejl, som nok er væk i løbet af de første 14 dage, og så bliver systemet meget bedre. På den lange bane vil vi alle blive vant til at arbejde med det og benytte det.

Reelt er den nye portal 'blot' et dokumenthåndteringssystem. Men man flytter sig, og det er godt. Det er helt klart en evolution i forhold til tidligere, og jeg er sikker på, at version 2.0 bliver endnu bedre.

DE HAR GIVET EN HÅND MED

Styregruppe

Navn

Alex Eliasiussen
Anette Codam
Berith Linnebjerg
Birger Messerschmidt
Bjame Christensen
Helle Bertung
Ingrid Thorsboe
Jannie Hilsbo (formand)
Jesper Christiansen
Merethe Eckhardt
Merethe Schlüter
Mikael Sjøberg
Sandra Kaae Bauer
Sanne Winther

Stilling

Retspræsident
Retspræsident
Sekretariatschef
It-driftchef
Forh. Retspræsident
Retspræsident
Retspræsident
It-direktør
Administrationschef
Udviklingsdirektør
Konsulent
Formand
Projektchef
Kontorfuldmægtig

Ret

Retten i Næstved
Retten i Holbæk
Vestre Landsret
Styrelsen
Veste Landsret
Vestre Landsret
Retten i Horsens
Styrelsen
Retten på Frederiksberg
Styrelsen
Bedste Praxis
Dommerforeningen
Styrelsen
Københavns Byret

Sune Dalgaard-Nielsen
Svend Erik Bruhn
Teresa Lund Tøgersen
Thomas Verner Jørgensen

Forretningspecialist
Teknisk projektleder
Tekstkoordinator
Fuldmægtig

Styrelsen
Styrelsen
Retten i Odense
Styrelsen

Projektteam

Navn

Anne Still Laurberg
Christian Wenzel
Diana Kjærullf Bendtsen
Diana Nielsen-Dharmaratne
Elisabet Michelsen
Eva-Margrethe Madsen
Irene Nybo
Lea Helene Svane
Olaf Tingleff
Pernille Buck Bendtson

Stilling

Forretningspecialist
Dommer
Forretningspecialist
Fuldmægtig
Dommer
Projektleder
Testleder
Specialkonsulent
Dommer
Forretningsansvarlig

Ret

Københavns Byret
Retten i Hiobæk
Retten i Helsingør
Styrelsen
Retten i Glostrup
Styrelsen
Styrelsen
Styrelsen
Styrelsen
Østre Landsret
Styrelsen

Arbejdsgruppe

Navn

Anne Still Laurberg
Birthe Dinesen
Camilla Ljørring
Carsten Pedersen
Christian Wenzel
Elisabet Michelsen
Henrik Gjørup
Jens Christian Brodersen
Lars F. Hansen
Lise-Lotte Strunge
Lone Vengsi
Maiken Lindberg
Mette Skov Larsen
Olaf Tingleff
Pernille Buck Bendtson
Pia Borg
Signe Kjøller
Stine Fink Hansen

Stilling

Kontorfuldmægtig
Bedste Praxis
Juridisk chef
Retssekretær
Dommer
Dommer
Dommer
Retsassessor
Uddannelse
Kontorfuldmægtig
Kontorfuldmægtig
Administrationschef
Retsassessor
Ass. Retsformand
Forretningsansvarlig
Sektionsleder
Kontorfuldmægtig
Retsassessor

Ret

Københavns Byret
Retten i Svendborg
Sø- og Handelsretten
Vestre Landsret
Retten i Holbæk
Retten i Glostrup
Retten i Horsens
Retten i Hjørring
Styrelsen
Retten på Frederiksberg
Retten i Ålborg
Bornholm
Sø- og Handelsretten
Østre Landsret
Østre Landsret
Retten på Bornholm
Københavns Byret

VIVILE

SAGER

TEMA

Testere

Navn	Stilling	Ret
Anita Brohus	Kontorfuldmægtig	Horsens
Anja Höllund Martinussen	Kontorfuldmægtig	København
Anja Kjær Sørensen	Sektionsleder	VL
Beata Fröhlich	Regnskabschef	CAS
Birthe Dinesen	Konsulent	Bedste Praksis
Camille Ljørring	Juridisk chef	S&H
Carsten Pedersen	Retssekretær	VL
Christina Møller	Dommerfuldmægtig	CIT
Danijela Ignjatovic	It-drift	DSS
Diana Kjærulff	Kontorfuldmægtig	Helsingør
Dorte Mikkelsen	It-medarbejder	VL
Dorthe B. Kristoffersen	Forretnings specialist	CIT
Dorthe Goldbæk	Kontorfuldmægtig	ØL
Henrik Engell Rhod	Retspræsident	Bornholm
Inge Lise N. Nielsen	Konsulent	Bedste PRaksis
Inger Mouritsen	It-medarbejder	VL
Jens Jensen	Kontorfuldmægtig	ØL
Karen Laursen	Forretnings specialist	CIT
Katrine Wittrup-Jensen	Konsulent	Bedste Praksis
Lars Olesen	Kontorfuldmægtig	VL
Lene Poulsen	Konsulent	Bedste Praksis
Lise-Lotte Strunge	Kontorfuldmægtig	Frederiksberg
Lone Vengsi	Kontorfuldmægtig	Aalborg
Lykke Kousgaard	Kontorfuldmægtig	Horsens
Mette Thestrup	Retsassistent	København
Natasja Petersen	Kontorfuldmægtig	København
Sanne Winther	Kontorfuldmægtig	København
Signe Kjølner	Kontorfuldmægtig	Bornholm
Stine Fink Hansen	Retsassessor	København
Anne Lise Larsen	It-medarbejder	Styrelsen

Pilotretter

Navn	Stilling	Ret
Helle Bertung	Retspræsident	Vestre Landsret
Ingrid Thorsboe	Retspræsident	Horsens
Medarbejderne ved		Retten i Horsens
Medarbejderne ved		Vestre Landsret

Andre

Navn	Stilling	Ret
Anne Schoen	Kommunikationschef	Styrelsen
Beata Fröhlich	Regnskabschef	Styrelsen
Bedste Praksis	Uddannelse	
Dorte Kaiser	Pressekonsulent	Styrelsen
Hakon Alder Schulz	Fuldmægtig	Styrelsen
Kiri Kirk Petersen	Fuldmægtig	Styrelsen
Laila Lindemark	Jura chef	Styrelsen
Lars F. Hansen	Uddannelse	Styrelsen
Louise Lee Leth	Uddannelseschef	Styrelsen
Marianne B. Mouritsen	Dommerkonsulent	Østre Landsret
Marie Clemmesen	Kommunikation	Styrelsen
Medarbejdere ved	It-drift	Styrelsen
Sorup Hansen	Retspræsident	Tinglysningssretten

TIDEN ER MODEN

Dommerne Christian Wenzel, Retten i Holbæk, og Olaf Tingleff, Østre Landsret, har i Domstolsstyrelsens forretningsteam i 2½ år arbejdet med at forberede digitaliseringen af de civile sager ved domstolene. Formålet har været at gøre retsplejen og brugernes kommunikation med retterne mere moderne og tidssvarende. Et omfattende juridisk og praktisk benarbejde – men bestemt besværet værd, mener begge.

Af journalist Sune Falther

Det har ikke været helt nemt at få en digital, moderne virkelighed skruet ned i de rammer, som retsplejeloven og traditionen udstikker. Arbejdet har indebåret utallige møder med Justitsministeriet og retternes samarbejdspartnere, herunder advokaterne, og der har været udarbejdet en lang række notaer og udkast, inden Folketinget for knapt et år siden vedtog en ændring af retsplejeloven med tilhørende lovbemærkninger, som muligvis ibrugtagningen af de nye system og de nye digitale arbejdsformer ved retten. Siden er der kommet flere bekendtgørelser, formuleringerne er blevet vendt og drejet, kommaer sat og flyttet og senest er der udarbejdet en omfattende vejledning til digital behandling af civile sager.

Arbejdet har ikke været let, men for to af arkitekterne bag den digitale ombygning af retsplejeloven har det været besværet værd:

"Jeg synes, det har været en bunden opgave," siger Olaf Tingleff, ass. retsformand i Østre Landsret:

"Vi skal være moderne og tidssvarende og udnytte de mange nye spændende muligheder, digitaliseringen giver. Fordelene vil på sigt helt sikkert opveje de ulemper, der kan vise sig i en overgangsperiode," siger han.

"Projektet kommer på det rigtige tidspunkt. Hele samfundet gennemgår en digital omkalfatring, og vi skal næppe mange år frem, før det vil fremstå gammeldags og mindre kompetent at bruge papir. Vores samarbejdspartnere og øvrige brugere er klar og forventer, at vi følger med udviklingen, og digitaliseringen anvendes jo allerede i en række andre sammenhænge og hos andre myndigheder. Vi skal følge med," siger han.

Behørig hensyn

Arbejdet har været langt og bagvendt. Udgangspunktet har været at formulere den ønskede virkelighed og arbejdsform, og så høvle knasterne af, når de dukkede op.

"Vi blev nødt til at være helt klar over, hvordan vi skulle arbejde med det nye system, før vi kunne drøfte, hvordan retsplejeloven og den øvrige lovgivning kunne understøtte det behov," siger dommer Christian Wenzel fra Retten i Holbæk, som har været drivkraft i arbejdet med lovarbejdet:

"Vi har ikke skullet ændre på retsplejen, men tilpasse loven, så den understøtter en ny, digital virkelighed. Vi har i få bestemmelser reguleret den nye måde at kommunikere digitalt med domstolene. Derudover har vi fundet de steder, hvor de gamle formuleringer i retsplejeloven ikke var dækkende for den nye måde at arbejde på. Når retsplejeloven eksempelvis konkret anviste, at noget skulle sendes, så har vi vurderet, om begrebet også var dækkende for at sende digitalt," siger han.

Både Christian Wenzel og Olaf Tingleff har noteret sig, at ændringen undervejs har mødt stor opbakning fra alle brugere, som har været involveret og haft arbejdet i høring. Dialogmøderne har været mange, men ændringsforslag til udkastet været få – så få, at et enigt Folketing vedtog dem.

"Vi har taget de hensyn, der er nødvendige. Det kan ikke med det samme forventes, at alle borgere kan agere i en ny digital virkelighed. Derfor har vi givet mulighed for at fritage eller hjælpe, og domstolene påtager sig mange vejlednings- og hjælpeforpligtelser i forhold

til svage borgere i den anledning. Det har helt sikkert betydet meget for den politiske velvilje, der er bag digitaliseringen," vurderer Christian Wenzel, og Olaf Tingleff er enig:

"Vi huske, at der i mange år fremover stadig vil være borgere, der ikke er så digitale. De må ikke blive solgt i det nye system, og det er de heller ikke blevet," siger Olaf Tingleff.

De færreste vil ønske sig tilbage

Med de hensyn, der er taget, og den omhu, der er lagt i at få skruet det nye system sammen til en brugervenlig digital virkelighed, er begge enige om, at digitaliseringsløsningen ser fornuftig ud.

"Der har været mange drøftelser om den præcise indretning af et digitalt retssystem, der givet kan se ud på mange måder. Der er intet facit. Selv om vi må forvente justeringer, når vi efter pilotperioden har konkrete erfaringer med, hvordan systemet har fungeret, så er jeg overbevist om, at det om nogle år vil være de færreste, der ønsker sig tilbage," siger Olaf Tingleff:

"Når man først har prøvet de fordele, der er – i store og små sager – så tror jeg, der vil være bred opbakning om de gevinster, det nye system muliggør. For retterne vil digitaliseringen give bedre overblik, søgemuligheder og sikkerhed i opgaveløsningen og medvirke til, at de kan opretholde deres høje standarder for udarbejdelse af domme og kendelser.

DE SER HURTIGT FIDUSEN

Forretningsspecialist Anne Still Laurberg har undervist og vejledt i den nye digitale sagsbehandling. Hun har haft lærenemme elever.

Af journalist Sune Falther

"Efter første undervisningsdag var de trætte, men de fik hurtigt den aha-oplevelse af, at digitalisering giver muligheder. De har været meget hurtige til at se fidusen."

Sådan siger forretningsspecialist Anne Still Laurberg, som er en af dem, der har haft ansvaret for at gøre kollegerne fra Retten i Horsens og Vestre Landsret flyveklar forud for pilotforløbet i projektet om digital sagsbehandling. Udlånt fra Københavns Byret siden 1. januar 2015 har Anne Still Laurberg været en del af Domstolsstyrelsens forretningsteam i digitaliseringen af civile sager. Hun har brugt sine egne erfaringer i teamet og været den første superbruger – hende, der har uddannet de næste.

Og hun har haft dygtige og flittige elever, som har knoklet med at få det nye system i fingrene.

"Det har været rigtig godt at opleve, at de alle har taget så positivt imod det. Det er krævende at lære, og det vil ramme produktiviteten, når man går over på et nyt system. Men det har alle haft forståelse for. De kan se, at det bliver en stor hjælp i hverdagen," understreger Anne Still Laurberg.

Holder det vand?

Forud for kurserne har en gruppe superbrugere været gennem en pilotundervisning for at afprøve, om undervisningsmaterialet fungerer. Herefter har alle pilotbrugere fra Retten i Horsens og Vestre Landsret modtaget undervisning i det nye system i to hold af 30.

Responserne fra 'eleverne' har været opmuntrende for forretningsteamet.

"Vi har haft en masse tanker, som nu skal afprøves i virkeligheden. Vi fra arbejdsgruppen kan jo forestille os meget, men holder det vand? Det kan vi ikke teoretisere os til," siger Anne Still Laurberg:

"Derfor har det været rigtig godt at se den begejstring, der har været på kurserne. Kollegerne har været spændte og forventningsfulde, og de har haft masser af gode spørgsmål. Det har været en god oplevelse, at de kan se formålet," siger Anne Still Laurberg.

RISIKOVURDERING AF RETTERNES BYGNINGSMÆSSIGE FORHOLD

Forsøget med fast adgangskontrol i fem byretter bliver forlænget til udgangen af 2017. Samtidig vil der blive lavet en risikovurdering af den bygningsmæssige sikkerhed i landets retter.

Af journalist Birgitte Rørdam

I juni 2015 blev der indført en tidsbegrænset ordning med fast adgangskontrol ved fem større danske byretter, der skulle danne grundlag for at beslutte, om ordningen skulle gøres permanent og eventuel udbredes til flere retter. Efter en evaluering har Domstolsstyrelsen besluttet at forlænge adgangskontrollen til udgangen af 2017. Sideløbende skal der laves en risikovurdering af bygningsikkerheden ved hver enkelt ret for at få et mere nuanceret billede af, hvad retterne har brug for af initiativer.

Sikkerhed ved domstolene har længe været i fokus, og det kulminerede, da en advokat på tragisk vis blev skudt i en foged-sag i Københavns Byret i 2014. Efter skudepisoden undersøgte Domstolsstyrelsen retternes ønsker til, hvordan sikkerheden kunne øges. Her viste det sig, at der var et stort ønske om, at der blev indført en fast adgangskontrol. Det blev herefter besluttet at etablere en midlertidig adgangskontrol ved indgangen til Københavns Byret, Retten på Frederiksberg og retterne i Aarhus, Aalborg og Glostrup fra juni 2015 og foreløbig et år frem. Målet var at finde ud af, om en sådan kontrol ville øge de ansattes og brugernes tryghed i retterne.

Forskellige modeller afprøvet

For at få det bedst mulige erfaringsgrundlag blev der i de fem retter afprøvet forskellige modeller. I alle retterne er der indført en metaldetektor, som i lufthavne. Men derudover er der for eksempel både manuel og elektronisk tasketjek, og der er retter, som benytter egne vagter og andre, som benytter private sikkerhedsvagter. For at kunne måle effekten af de forskellige løsninger lavede Domstolsstyrelsen, før ordningen trådte i kraft, en undersøgelse, hvor ansatte og brugere blev spurgt, om de var trygge i retsbygningen. De samme spørgsmål blev stillet til en kontrolgruppe på fem retter, der ikke var med i ordningen. Men da de 10 retter blev spurgt igen i juli i år, viste det sig, at de alle var blevet mere trygge. Det har derfor ikke været muligt at konkludere, om det er adgangskontrollen, der er årsag til den

større tryghed, lyder det fra Inge de Neergaard, chef for Byggeri og Udbud, Domstolsstyrelsen.

"Vi er selvfølgelig glade for, at folk føler sig mere trygge, men vi har ikke kunnet bruge resultatet til at fastlægge, hvad vi videre skal gøre. Den øgede tryghed kan skyldes andre faktorer som for eksempel det fokus, vi har haft på sikkerhed i retterne, eller at vi det seneste år har undervist alle medarbejderne i konflikthåndtering. Domstolsstyrelsens bestyrelse har derfor besluttet at forlænge ordningen med fast adgangskontrol. Og samtidig vil Domstolsstyrelsen i samarbejde med PET lave en risikovurdering af den bygningsmæssige sikkerhed i hver enkelt ret," siger hun.

Mere solidt billede af retternes behov

Domstolsstyrelsen er lige nu i gang med planlægningen af risikovurderingen, og de håber, at den vil give et mere solidt billede af, hvad der virker i den enkelte ret.

"Retterne er meget forskellige, både hvad angår bygningerne, beliggenhed og sagssammensætning. Nogle retter vil måske have brug for adgangskontrol eller yderligere videoovervågning. Og andre steder kan det være, at løsningen er en sikkerhedsvagt, der er vant til at spotte problempersoner og er god til at tale med folk," siger Inge de Neergaard.

Risikovurderingen af landets retter vil blive sat i værk i slutningen af 2016 eller starten af 2017, og her vil også medarbejderne og brugerne i retterne blive inddraget.

"Målet er, at vi ved udgangen af 2017 har en evaluering af, hvad der er behov for i de forskellige retter, og et overslag over, hvad det koster, som vi kan gå videre med. Det vil nok i høj grad blive individuelle løsninger, og vi håber, at det vil føre til, at medarbejdere og brugere i alle landets retter vil opleve, at de bliver mere trygge," siger hun.

Forsøgsordningen med fast adgangskontrol er finansieret af Domstolsstyrelsen og beløber sig på 11 – 12 millioner kroner årligt.

SIKKERHED

ØGET SIKKERHED FOR FOGEDER I HOLBÆK

Retten i Holbæk har overvågning af fogedrum samt afhøring via videolink på deres bitingssted i Kalundborg. Begge dele er blevet godt modtaget af ansatte og brugere, lyder det fra retspræsidenten.

Af journalist Birgitte Rørdam

I Retten i Holbæk har de som et forsøg på opfordring af Domstolsstyrelsen etableret videolink til deres bitingssted i Kalundborg, hvor de afvikler fogedsager og notarmøder. Desuden har de ved Retten i Holbæk, udover overvågning af gange og venteområder, også etableret overvågning i lokaler, hvor der bliver afholdt fagedmøder.

”Det hele kommer sig af, at der er øget fokus på sikkerhed i retterne. Ikke mindst på fogederne, som er meget udsatte, fordi de ofte sidder alene med personer, som kan være pressede og kan reagere udadrettet,” siger Anette Rahr Codam, der har været retspræsident ved Retten i Holbæk siden 2007.

Mens mødelokalet på bitingsstedet i Kalundborg tidligere lå isoleret på 3. sal, har Retten i Holbæk nu fået et lokale hos lokalpolitiet i Kalundborg. Her møder skyldneren ind og taler via video med fogeden, der sidder i Holbæk, og ofte er advokaten med på telefon.

”Ordningsen er blevet modtaget overraskende positivt. Vi har et samarbejde med Kalundborg lokalpoliti om, at de viser folk til rette, og indtil nu er der kun en enkelt person, der har undret sig. Ellers har folk givet udtryk for, at det er smart og en god løsning. Men vi har også gode og store skærme, som giver en god fornemmelse af rummene, og på den måde kommer det til at virke meget autentisk,” siger Anette Rahr Codam.

Overvågning uden lyd

Ved Retten i Holbæk har de siden starten af 2016 haft videoovervågning i to lokaler, der anvendes af fogedretten. Overvågningen er markeret med store

SIKKERHED

skilte ved lokalerne, så ingen er i tvivl om, at der bliver filmet. Selve optagelserne er uden lyd. Formålet er alene, at man fra rettens overvågnings-skærm kan se, hvis der sker noget usædvanligt. På den måde kan man reagere på det og efterfølgende dokumentere, hvad der skete.

”Vi har ikke fået nogen negative reaktioner på grund af overvågningen fra brugerne. Sikkert fordi det bliver opfattet som en almindelig foranstaltning i en retsbygning. Fogederne var i starten noget nervøse over at blive udstillet, men det har vist sig, at de hurtigt glemmer overvågningen. Jeg tror, de tiltag, vi laver, er med til at vise kollegaerne, at vi har fokus på deres sikkerhed, og at vi gør, hvad vi kan. Og samtidig prøver vi hele tiden at blive dygtigere ved at evaluere på de oplevelser, vi har,” siger hun.

Både videoovervågningen og afhøring ved videolink startede som forsøg, men tilfredsheden med begge ordninger har været så stor, at de vil fortsætte. Og Anette Rahr Codam glæder sig over, at Retten i Holbæk i dag på mange planer har øget sikkerheden.

”Vi har de seneste år arbejdet indgående med sikkerheden. Også i kraft af den nye retsbygning, hvor vi for eksempel har zoneinddeling, der betyder, at folk udefra ikke kan komme ind på personalets kontorer. Og jeg synes, at vi nået langt. Men det er en on-going proces. Vi er nødt til hele tiden være et skridt foran udviklingen, for pludselig kan der ske noget, der stiller andre krav til sikkerheden. Samtidig skal vi ikke sidde bag skudsikkert glas. Vi skal være åbne og transparente, og det er den balance, vi hele tiden arbejder med,” siger hun.

DANMARKS DOMSTOLE BLANDT DE HURTIGSTE I EUROPA

I Danmark er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 47 dage i straffesager. Det er knapt tre gange hurtigere end gennemsnittet for Europarådets medlemslande, som er 133 dage. Det viser ny rapport fra Europarådet, der blev offentliggjort den 6. oktober.

Af pressekonsulent Dorte Kaiser

I Norge tager det gennemsnitligt 65 dage at behandle en straffesag, mens tallene for Sverige og Finland er henholdsvis 128 og 121 dage. De relativt gode danske sagsbehandlingstider i straffesagerne på 47 dage er blandt andet resultatet af en forenklet proces i bødesager. Rusland er det eneste land blandt landene i Europarådet, der har en kortere sagsbehandlingstid i straffesager end Danmark.

Civile sager tager gennemsnitligt 177 dage i Danmark, mens det europæiske gennemsnit er 237 dage. I de civile sager ligger den danske sagsbehandlingstid på niveau med tallene for Norge og Sverige, mens de finske domstole bruger 286 dage på at afslutte deres civile sager.

Selv om de danske sagsbehandlingstider er relativt gode, er der stadig sager, der tager lang tid. Lange sagsbehandlingstider er belastende for de involverede. Derfor har Danmarks Domstole til stadighed fokus på at forkorte sagsbehandlingstiderne i samarbejde med andre myndigheder på området.

Om rapporten

Rapporten er udgivet af CEPEJ (European Commission for the Efficiency of Justice), som er en kommission under Europarådet. Rapporten sammenligner retssystemerne på tværs af Europarådets 47 medlemslande. Den udkommer hvert andet år, og den seneste rapport er baseret på data fra 2014.

Rapporten medtager alle civil- og straffesager og skelner ikke mellem eksempelvis bødesager og store komplicerede straffesager.

Rapporten bruger begrebet "Disposition Time". Disposition Time sammenligner antallet af verserende sager og afsluttede sager i samme periode og konverterer dette til et antal dage (sagsbehandlingstiden), som er nødvendige for at løse en sag.

Om Europarådet

Europarådet har til formål at fremme værdier som demokrati, menneskerettigheder og udviklingen af retssamfund. Europarådets mest kendte konvention er den europæiske menneskerettighedskonvention. Europarådet arbejder alene mellemstatsligt og er ikke en del af EU.

Danmark er medlem af Europarådet og derfor også medlem af CEPEJ. Domstolsstyrelsen varetager repræsentationen i CEPEJ på vegne af Danmark.

Gennemsnitlige antal dage det tager at behandle en straffesag:

SÅDAN FASTHOLDER DOMSTOLENE DANSKERNES TILLID

Der var ingen lette svar, men mange gode råd fra deltagerne, da Domstolsstyrelsen og Højesteret den 30. august holdt en konference om tilliden til domstolene.

Af kommunikationskonsulent Marie Clemmesen

Danmark er det land i Europa, hvor befolkningen har størst tillid til retsvæsenet. Det viser den ene måling efter den anden. Men hvorfor er det sådan, og kan domstolene gøre noget for at fastholde den høje tillid? Det var emnet for en konference tirsdag den 30. august 2016, hvor domstolene havde samlet 200 forskere, politikere, advokater samt repræsentanter for interesseorganisationer og pressen til debat om, hvordan vi sikrer danskernes tillid til domstolene.

”Tilliden er fundamentet for domstolenes arbejde og for retsstaten. Derfor er tillid og respekt også nøgleord i domstolenes vision og værdier. Dog er tillid ikke noget, vi kan tage. Det er noget, vi får af andre, hvis vi vel at mærke gør os fortjent til det, men hvordan gør vi det? Vi mangler indsigt i, hvad der bærer tilliden, og hvad der kan få den til at knirke,” sagde Domstolsstyrelsens direktør Charlotte Münter, da hun bød velkommen til konferencen.

Efter tallene at dømme er tilliden til domstolene en levende realitet. Men hvad med næste år og næste år igen? Forhenværende højesteretspræsident Børge Dahl var ordstyrer. Han åbnede konferencen med disse ord og spørgsmål til de inviterede oplægsholdere:

”Ved domstolene gør vi os umage for at være og fremstå upartiske, vise åbenhed og behandle alle med respekt, og jeg kan godt garantere, at domstolenes medarbejdere fortsat vil gøre sig umage. Danskerne er det mest tillidsfulde folk i verden, men tillid er ikke ligetil. For eksempel er tilliden til medier og politikere faldet, og spørgsmålet er, om domstolene er immune overfor den udvikling? Vi mener, at vore domme skal kunne tale for sig selv. Så hvor meget energi skal vi bruge på oplysning og presse? Skal dommere holde sig til dommeriet, eller skal vi tage bladet fra munden og imødegå forkerte oplysninger eller udsagn om, at vi ikke dømmer efter loven?”

Der var ingen lette svar, men en masse ny viden og gode råd at hente hos de mange eksperter i debatten, som var opdelt i fire temaer:

Tillid til domstolene – hvad siger videnskaben?

Forskerne i videnskabspanelet pegede på flere faktorer, som sammen har betydning for at skabe og bevare danskernes tillid til domstolene. For det første viser forskningen, at der er direkte sammenhæng mellem fraværet af korruption og graden af tillid i samfundet. Og netop Danmarks traditioner med et professionelt og ukorrupt embedsværk kan spores helt tilbage til 1600-tallet.

En anden ting, der blev fremhævet af oplægsholderne, er, at i Danmark er alle lige for loven. Den håndhæves upartisk. Man kan ikke købe sig fri, uanset hvem man er. Det giver forudsigelighed. Og netop forudsigelighed, eller forudberegnelighed, det at man kan stole på, at den anden holder sit ord, er en faktor, som har betydning for tilliden til retssystemet. Man kan simpelthen regne med, at danske dommere gør det, de skal, og at det er rigtigt, hvad de siger. På den måde sparer samfundet en masse kontrol for at bekæmpe korruption, og det er med til at skabe et mere effektivt og smidigt retssystem.

Ifølge forskerne er tilliden til retssystemet stabil. Den har taget lang tid at opbygge, og enkeltstager nedbryder ikke tilliden. Men det er ikke givet, at det altid vil være sådan. Danskernes tillid til retssystemet er i høj grad baseret på socialisering – en kulturelt båret tillid, som farver den måde, danskerne oplever det, domstolene gør. Kultur ændrer sig ikke hurtigt, og derfor kan vi forvente, at tilliden er stabil på kort og mellemlang sigt.

”Forskerne peger imidlertid også på, hvad vi bør have fokus på, hvad domstolene skal gøre for at bevare tilliden. Vi skal sikre, at korruptionen holdes nede. Det gør vi for eksempel ved at bevare Dommerudnævnelsesrådets uafhængighed, reglerne om bibeskæftigelse og ved at fortsætte den praksis, hvor dommere selv trækker sig, hvis de er inhabile i en konkret sag. Vi skal også fortsætte med at være en attraktiv arbejdsplads, så vi kan tiltrække de bedste jurister, og arbejde for at sikre, at det er muligt for mennesker fra alle samfundslag at blive dommere. Forskerne råder os også til at se nærmere på, hvorfor antallet

Forhenværende højesteretspræsident Børge Dahl var både initiativtager og ordstyrer til konferencen.

Foruden repræsentanter fra domstolene, deltog også Justitsministeriet, anklagemyndigheden, politiet og andre myndigheder samt advokatstanden og diverse offentlige institutioner, nævn og råd den 30. august i Charlottenhaven på Østerbro.

I pauserne mellem de forskellige sessioner til konferencen var der lejlighed til at tale sammen i mere uformelle rammer.

af civile sager er faldet så meget i de seneste år, og om der er befolkningsgrupper, som ikke reelt har mulighed for at få retfærdighed på grund af den måde, vi har indrettet retssystemet på,” siger udviklingsdirektør i Domstolsstyrelsen, Merethe Eckhardt.

Domstolene og omverdenen – hvad siger interessenterne?

Denne del af debatten bestod af ni korte indlæg fra domstolenes interessenter i Justitsministeriet, interesseorganisationer og advokaterne. De udtrykte alle sammen stor og generel tillid til domstolene, som, de synes, gør et godt arbejde, men der er punkter, hvor domstolene kan blive bedre.

Flere oplægsholdere fremhævede, at domstolene bør holde fokus på, at tid også er et aspekt i retfærdighed. Der kan være mange grunde til, at en sag trækker ud, men for en borger, der skal vente flere år på den endelige afgørelse, føles det ikke nødvendigvis som retfærdighed. Og i en tid, hvor en stadig større andel af den offentlige meningsdannelse foregår uredigeret på sociale medier, kan enkeltsager komme til at påvirke tilliden på længere sigt, lød vurderingen.

For advokaterne og deres kunder er det vigtigt for tilliden til domstolene, at de kan forudsige, hvordan et sagsforløb ved retten kan forventes at blive. Derfor håber de, at domstolene fortsat vil arbejde for at skabe større ensartethed retterne imellem. Advokaterne mener også, at vi skal fortsætte med at arbejde på

brugernes oplevelse i retten. Domstolene kan i den sammenhæng se på, om der er noget, vi kan forbedre i forberedelsen, retsledelsen og i begrundelserne. Der kan fx være behov for mere dialog forud for store, komplekse sager eller oplysning for at sikre, at der ikke opstår en oplevelse af ubalance mellem den almindelige borger, der møder for første gang i retten, og den professionelle bruger/myndighed.

Interessenterne var enige om, at vi i vores kommunikation skal være opmærksomme på at være konkrete, nøgterne og pædagogiske, mens vi samtidig skal holde os for øje, at den offentlige debat foregår på andre betingelser end domstolenes sobre, saglige virkelighed. Brugere anbefaler, at domstolene overvejer hvert skridt nøje og passer på ikke at tabe vores særlige status, ved at finde den rigtige balance mellem at være forståelige og saglige.

En anden ting, brugerne anbefaler, er at se på, hvordan domstolene kan understøtte 'svage' brugeres oplevelse i retten. De peger på, at der i de sidste mange år har været stort fokus på at styrke den tiltaltes retssikkerhed, og at det måske nu er tid at se på, om der er behov for at forbedre den forurettedes retsstilling. For de forurettede handler det ikke nødvendigvis kun om at få ret eller at få en afgørelse, men også om at opleve, at vedkommende bliver hørt og taget alvorligt. En af debatdeltagerne gjorde ligeledes opmærksom på en undersøgelse, som viser, at danskere fra udsatte socialgrupper har lavere tillid til retssystemet end resten af befolkningen.

Domstolene og medierne – hvad fungerer godt for tilliden og hvad kunne gøres bedre?

En af repræsentanterne fra medierne fortalte, at det samme antal journalister producerer mange gange flere nyheder pr. dag end tidligere. I 2015 var der således 75.000 nyheder, mens antallet i 1999 var 32.000. Tidspresset for journalisterne er altså stort, og dertil kommer, at fagmedarbejderne er ved at forsvinde til fordel for generalister både på onlinemedier, i TV og den trykte presse. Der var ros til de initiativer, domstolene har gjort for at imødegå journalisternes arbejdsvilkår: håndbogen Ret godt at vide, extranettet med uanonymiserede retslistor mv., men oplægsholderne fra pressen havde også nogle forslag til forbedringer.

De fremhævede blandt andet, at princippet om, at dommene skal tale for sig selv, ikke helt holder i praksis – i hvert fald ikke for journalister, der hurtigt skal sætte sig ind i og formidle en kompleks sag. Det sidste ord siges måske af en domstol, men domme bygger på principper og procedurer, som alle skal kunne forstå og kommunikere om – før og efter dommen. Og her er journalisterne ofte overladt til forsvarsadvokaternes udlægning af sagerne eller hurtige kommentarer fra politikere, som heller ikke har haft mulighed for at sætte sig ind i sagens akter. Hvis dommene talte for sig selv, burde ordningen med pressekontakt-dommere jo være overflødig, lød argumentet.

Journalisterne har brug for få dommenes præmisser og begrundelser med det samme og i et let tilgængeligt sprog, hvis de skal med i nyhederne. Gøres den skriftlige dom først

tilgængelig en uge efter afgørelsen, kommer nuancerne i dommen slet ikke med i dækningen på de hurtige nyhedssites og sociale medier med den risiko for fejl og misforståelser, det medfører. Retterne kan med gode pressemeddelelser genskabe noget af den faglighed, der i dag mangler i mediernes dækning af retsstoffet.

Domstolene blev også opfordret til at se nærmere på at være digitalt til stede, og gøre det faktabaseret, for at imødegå deciderede løgne på de sociale medier.

Lovgivningen giver pressen en række særlige muligheder for indsigt og indsigelse i forbindelse med domstolens arbejde, men medierne oplever i stigende omfang, at dørene lukkes og pressens indsigelser ikke tillægges vægt. Desuden er det et problem, hvis en stor del af det, befolkningen skal vide om retssikkerhed og retspleje, foregår i råd og nævn, som medierne ikke har adgang til.

Domstolene og politikerne – er der noget, der knirker?

”Jeg mener, det er umådeligt vigtigt, at vores politikere har for øje, at Folketinget vedtager lovene, regeringen er ansvarlig for at udøve magten gennem bl.a. politi og anklagemyndighed, mens domstolene fortolker lovene og dømmer. De tre instanser skal have tillid til hinanden, for ellers kan vi komme i en situation, hvor vi bruger umådelige ressourcer på at kontrollere hinanden. Kontrol er godt, men tillid er billigere,” sagde Børge Dahl.

Jens Peter Christensen og Søren Pind

Lotte Eskesen

Zenia Stampe

Lars Hjortnæs, Anker Brink Lund, Klaus Bruhn Jensen og Astrid Haug

Mette Frisk

Line Barfod og Mikael Sjöberg

Charlotte Münter

Peter Skaarup

I politikerpanelet var der generel stor tillid til domstolene, og de var enige i, at retstilstanden og tilliden til retssystemet er et fælles anliggende for dommere og politikere. De generelle principbeslutninger om retsstatens indretning ligger hos politikerne, mens det er domstolenes opgave at være garant for retssikkerheden og bestemme, hvad der er gældende ret.

Flere af debattørerne gav også udtryk for, at de forstår domstolenes ærgrelse, når politikere kommenterer en sag i medierne, uden at have læst dommen eller have indsigt i sagen. Politikerne var bevidste om, at de i det politiske spil og med mediernes krav om hurtige, klare svar, ind imellem kommer med udtalelser, der kan fremstå som kritik af domstolene.

Deres opgave er imidlertid ikke bare at sikre retssikkerheden, men også at repræsentere befolkningens retsfølelse, og hvis befolkningen ikke har tillid til, at politikerne påtager sig den opgave og hører befolkningen, så ryger tilliden til retssystemet. Politikerne holdt fast på, at de gerne må udtale sig om retstilstanden og være uenige i en konkret afgørelse, men de sagde også, at det i så fald ikke er fordi, domstolene har dømt forkert. Alle i panelet udtrykte tillid til, at domstolene dømmer efter loven, men der kan opstå en retspraksis, som er anderledes end politikerne havde til hensigt, da de formulerede loven, måske fordi lovgivningen blev til som et kompromis og derfor blev for uklar.

Formand for dommerforeningen Mikael Sjöberg afrundede debatten ved at komme politikernes behov for at udtale sig om sager i møde:

"Hvis vi skriver læsbare pressemeddelelser hurtigt og i et forståeligt sprog, er vi nået langt. Politikerne må ikke blande sig i afgørelser, men de må gerne udtale sig. Det er dog upraktisk – om end ikke grundlovsstridigt - hvis politikerne går for meget i detaljer om fx skærpene og formildende omstændigheder. Så kommer man automatisk ind på en bane, hvor man bliver nødt til at ændre loven, hver gang virkeligheden viser sig at være anderledes, end hvad man har kunnet forestille sig på Christiansborg."

Hvad nu?

Børge Dahl og Merethe Eckhardt var begge utrolig glade for det engagement og den store interesse, deltagerne viste domstolene til konferencen.

"Nu skal vi have vendt alle resultaterne og drøfte, hvordan vi kan følge op på de mange gode råd og gøre dem til virkelighed til gavn for retternes brugere og befolkningens tillid til domstolene," slutter Merethe Eckhardt.

Videnskaben

Professor Gert Tinggaard Svendsen, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet: Tillid og retsstat

Leder af danmarkshistorien.dk, ph.d. Mette Frisk Jensen, Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet: Etablering af troværdig retsudøvelse historisk set

Professor, dr.scient.pol. Peter Nannestad, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet: Målinger af tillid til domstolene

Professor, dr.jur. Ulrik Rammeskov Bang-Pedersen, Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet: Retspleje som grundlag for tillid til domstolene

Interessenterne

Departementschef Barbara Bertelsen, Justitsministeriet
Advokat Lotte Eskesen, formand for Danske Advokater
Professor Gorm Toftegaard Nielsen, Juridisk Institut, Aarhus Universitet

Formand Lizette Risgaard, LO
Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen
Direktør Rasmus Kjeldahl, Børns Vilkår
Direktør Jonas Christoffersen, Institut for Menneskerettigheder
Viceadm. direktør Pernille Knudsen, Dansk Arbejdsgiverforening
Advokat Eigil Lego Andersen, formand for Højesteretsskranken

Medierne

Oplæg ved højesteretsdommer Lars Hjortnæs
Professor, dr.phil. Anker Brink Lund, Department of Business and Politics, CBS
Professor, dr.phil. Klaus Bruhn Jensen, Institut for Medier mv., Københavns Universitet
Kommunikationseksperter og forfatter Astrid Haug, Dansk Kommunikationsforening
Journalist Morten Pihl, Jyllands-Posten
Direktør Lisbeth Knudsen, Mandag Morgen
Journalist Lasse Jensen, Jensen & Kompagni

Politikerne

Oplæg ved højesteretsdommer Jens Peter Christensen, formand for Domstolsstyrelsens bestyrelse
Justitsminister Søren Pind (V)
Formand for Folketingets Retsudvalg Peter Skaarup (DF)
Medlem af Folketingets Retsudvalg Trine Bramsen (S)
Medlem af Folketingets Retsudvalg Henrik Dahl (LA)
Medlem af Folketingets Retsudvalg Preben Bang Henriksen (V)
Medlem af Folketingets Retsudvalg Zenia Stampe (RV)
Tidl. medlem af Folketinget, hovedbestyrelsesmedlem Line Barfod (EL)

Efterfølgende paneldebat med deltagelse af landsdommer Mikael Sjöberg, formand for Den Danske Dommerforening

AL FORKYNDELSE SAMLES HOS DOMSTOLENE

Hidtil har politiet forkyndt i ca. 21.000 straffesager om året. Fra 1. marts 2017 overtager domstolene opgaven. Forberedelserne er allerede godt i gang.

FORKYNDELSESPROCES

Når retsmødet er berammet, iværksætter retten hurtigst muligt forkyndelse af indkaldelse samt anklageskrift.

Goddag, det er Hanne Jensen fra Retten i Esbjerg. Taler jeg med Peter Henriksen?

1.

Forenklet digital forkyndelse via e-Boks.

Hvis forkyndelse ikke lykkes

2.

Retten følger op med telefonforkyndelse.

Hvis forkyndelse ikke lykkes

Manglende forkyndelse er en af de hyppigste årsager til, at straffesager må udsættes og trækker ud. Ved at samle opgaven hos retterne, kan forkyndelserne håndteres mere effektivt, til glæde for både domstole og borgere. Samtidig vil det frigøre hårdt tiltrængte ressourcer hos politiet. Det er baggrunden for, at justitsminister Søren Pind har besluttet at samle forkyndelsen hos domstolene.

Direktør i Domstolsstyrelsen, Charlotte Münter, er glad for sammenlægningen:

"Når forkyndelserne samles hos os, kan berømmelse og forkyndelse håndteres i én arbejdsgang. Dertil kommer, at vi fremover får mulighed for forenklet digital forkyndelse. Resultatet bliver kortere gennemløbstider i sagerne, hvilket er godt både for dem, der er involveret i sagerne, og for os ved domstolene."

Nye muligheder for forenklet digital forkyndelse

Fremover vil domstolene løse en del af forkyndelsesopgaven med 'forenklet digital forkyndelse', hvor forkyndelsen sendes til borgerens digitale postkasse og anses for modtaget, så snart borgeren har åbnet den. Den forenkledte

digitale forkyndelse forudsætter dog en IT-udvikling hos både e-Boks og domstolene selv, og det er endnu uklart, om systemerne er helt på plads til 1. marts.

Hvis borgerne ikke åbner den digitale forkyndelse, får de en opringning fra retterne. I de tilfælde, hvor borgeren ikke åbner sin digitale post eller svarer på telefonopkald fra retten, vil beskeden fortsat blive forkyndt fysisk af en stævningsmand eller politiet. Domstolene forventer, at det vil ske i ca. 5 pct. af forkyndelserne.

Overdragelsen er allerede i proces

Beslutningen om at samle forkyndelsesopgaven er truffet efter en indstilling fra en arbejdsgruppe med repræsentanter fra Justitsministeriet, anklagemyndigheden, Rigspolitiet, Kriminalforsorgen og domstolene, og der er allerede nedsat arbejdsgrupper, der skal bane vejen for overdragelsen.

En intern arbejdsgruppe har ansvar for den samlede overtagelse af opgaven med forkyndelse i straffesager. Arbejdsgruppen bemandes med medarbejdere fra Domstolsstyrelsen, Bedste Praksis og retterne. Hjemtagelsen har en stram tidsplan, og derfor har arbejdsgruppen et begrænset antal medlemmer, der kan mødes ofte og med kort varsel.

Arbejdsgruppen kan inddrage yderligere ressourcer efter behov, for eksempel i forbindelse med it-delprojekter.

En ekstern arbejdsgruppe har ansvar for tværgående opgaver i samarbejde med resten af straffesagskæden. Det kan blandt andet være lovgivning og konkrete aftaler i forbindelse med overdragelsen af forkyndelsesopgaven.

Retspræsident Christian Lundblad fra retten i Aalborg er indlånt til Domstolsstyrelsen i det kommende år. Han er projektleder på overdragelsen og den forenkledte digitale forkyndelse. Han glæder sig over det spirende samarbejde:

"Vi er helt afhængige af et godt samarbejde - både internt i Danmarks Domstole, men også med eksterne interessenter og særligt med politiet, som fortsat må hjælpe os i nogle af de sager, hvor hverken digital post eller telefonopringninger virker. Jeg har kun mødt positiv respons og glæder mig til det gode samarbejde, når arbejdet for alvor går i gang," siger Christian Lundblad.

3.

Retten sender en stævningsmand ud.

Hvis forkyndelse ikke lykkes

4.

Politiet forkynder kun i de tilfælde, hvor anden forkyndelse slår fejl.

BØRNEVENLIG RETSPLEJE

Dommerfuldmægtig Marianne Nørregaard har skrevet en bog om børns rettigheder, herunder begrebet 'børnevenlig retspleje' i relation til dansk retspleje.

Af journalist Sune Falther

Undervejs i sit arbejde med bogen 'Børnevenlig Retspleje' mødtes dommerfuldmægtig Marianne Nørregaard ofte med kolleger for at drøfte emner i bogen. Hun havde gerne en god håndfuld problemstillinger med, men nåede sjældent gennem mere end et par punkter:

"Børn i retten er et emne, kollegerne gør sig mange tanker om og mener meget om. Man gør sig meget umage, og man vil gerne gøre det godt. Det er noget, alle føler meget for," siger Marianne Nørregaard.

'At gøre det godt' er et af formålene med at udgive 'Børnevenlig Retspleje'. Marianne Nørregaard har ønsket at sætte fokus på emnet og med bogen udgive et inspirationskatalog til drøftelse af, hvordan man håndterer børn i retten i Danmark.

"Stort set alt i retsplejen forudsætter, at det er for voksne mennesker. Men ofte er der børn med. Og hvad stiller man så op med dem? Der er ikke skrevet noget samlet om det. Der står lidt hist og et par bemærkninger pist, men der er ikke ret meget. Jeg har ønsket at samle det, der er, så vi kan forholde os til det i en sammenhæng," siger Marianne Nørregaard.

Et delikat krydsfelt

Børns medvirken i retten lader de færreste af rettens øvrige aktører uberørt. Ofte er det skæbnefortællinger, når mindreårige skal medvirke i retten, og det er som regel i sager, der er af afgørende betydning for barnets tilværelse.

Når børn eksempelvis medvirker i straffesager, er de ofte selv de forurettede; typisk som ofre for seksuelle overgreb eller vold. Andre gange er det børnene selv, som er tiltalt – også her

kan det være virkelig vanskelige eller grove ting, som børn er tiltalt for.

"Humlen er, at børn – uanset om de er vidner, forurettede eller tiltalte – ikke er modne," siger Marianne Nørregaard.

.....
"Når man har børn i retten, så sker det i krydsfeltet mellem hensynet til barnet og fuld varetagelse af retssikkerheden. Det er en delikat balance."

Dommerfuldmægtig og forfatter Marianne Nørregaard

.....
"Derfor er det altid en balancegang, når børn er i retten. Der er forskel på en fjortenårig, hvis forældre skal skilles, og på en rutineret syttenårig biltyv – men det er i begge tilfælde børn. Man skal sikre, at beskyttelseshensynet til barnet bliver taget," pointerer Marianne Nørregaard.

Hensynene står nærmest i kø, når det gælder børn og retten: Beskyttelsen af et barn, som er tiltalt i straffesager, er fastlagt i internationale konventioner, hvor man eksempelvis i højere grad tager hensyn til barnets rehabilitering end til straf.

Medvirker barnet i retten som vidne, skal beskyttelsen sikre, at barnet kun involveres i det omfang, hun kan tackle det. Og er barnet selv den forurettede, skal man være ekstra påpasselig.

"Overgreb er jo enormt hårdt at tage, selv for voksne. Så særligt i sager med overgreb på børn kræver det meget store hensyn til barnet. Jeg har haft niårige i retten, før vi indførte brug af videoafhøringer, og det var jo skrækkeligt for alle involverede," siger Marianne Nørregaard.

Men man kan ikke kun tage hensyn til børnene. Der er eksempelvis også hensyn til forældre i skilsmisssager og til den tiltalte, som skal kunne forsvare sig i en sag om overgreb.

"Når man har børn i retten, så sker det i krydsfeltet mellem hensynet til barnet og fuld varetagelse af retssikkerheden. Det er en delikat balance," siger Marianne Nørregaard, som i øvrigt gerne vil rose forsvarsadvokaterne for at være gode til at finde den rette balance og ordentlighed, når børn skal afhøres.

En menneskeret

Endnu et hensyn er at forstå, hvad der sker, når man er medvirkende i en retssag. Voksne kan have svært ved det, og det har børn i endnu højere grad.

"Det er en menneskeret at forstå, hvad der sker i den retssag, man medvirker i. Det stiller større krav til dommer, forsvarer og anklager om at forklare barnet, hvad der sker - helt lavpraktisk: Hvem er det, der er i retten, og hvad laver de. Hvem er domsmænd, og hvad laver protokolføreren," siger Marianne Nørregaard.

Man kan også drøfte sproget, der anvendes. Formuleringen af vidneansvar, eksempelvis, eller brug af fagsprog.

"Vi skal huske at tale forståeligt. Eksempelvis er 'begæring' en anmodning i en jurists ører, men det er et ret dårligt ordvalg overfor et seksuelt misbrugt barn," pointerer Marianne Nørregaard.

Hun opfordrer til, at man prøver at gøre rammen så almindelig og tryk, som man kan. Hun tager eksempelvis aldrig sin kappe på, når hun skal afhøre børn i retten, og i sit researchmateriale til bogen er hun stødt på forslag om at skifte retten

helt ud og eksempelvis foretage vidneafhøringen på dommerens kontor. Et andet aspekt kunne være at indrette særlige venterum til børnene.

"Det er uheldigt, hvis et barn sidder på gangen og ser tiltalte i håndjern eller bevæbnede betjente, mens barnet venter på at komme ind i retten. Det kan gøre barnet utrygt eller bange for at skulle ind, og det giver en dårligere forklaring," siger Marianne Nørregaard.

En mulighed kunne være at flytte retten ud til eksempelvis barnets SFO, så man får trygge omgivelser.

"Det åbner så for et helt nyt skisma med SFO-pædagoger, som kan blive krydsforhørt af forældrene, men min tanke er at kridte banen op. De her regler gælder, og så må vi tage debatten derfra," siger hun.

En bedre proces

Oprindeligt tog Marianne Nørregaard fat på børn i retsplejen, da hun som led

i domstolenes fokusområde om juridisk videndeling fik del i den såkaldte "Skrivepulje", som gav hende to måneders orlov med løn til at skrive et videndelingsnotat om emnet. I takt med, at hun fordybede sig i emnet og talte med Børns Vilkår, børnesagkyndige og dommerkolleger, stod konturerne af en bog klar, og hun fik lov at arbejde videre med emnet.

Udtømt er det langt fra, og ifølge forfatteren selv er det småt med facit i bogen. Det var så heller ikke det, hun ønskede med bogen.

"Jeg er blevet klogere på, at det er et emne, mange føler meget for og engagerer sig i. Det er et emne, vi skal debattere og forholde os til," siger hun.

"Vi vil vel alle ønske, at det aldrig var nødvendigt at have børn i retten. Men det er det. Og når det er sådan, det er, så skal vi skabe den bedst tænkelige ramme og en god og nødvendig proces. Hvor alle kommer til orde, hvor det ikke er råbe-konkurrence eller den stærkeste,

der bestemmer. Det er det respektfulde rum, hvor hensynet til barnet, sagen og retssikkerheden kan forenes," siger Marianne Nørregaard.

'Børnevenlig retspleje' udkom i september, og forfatteren deltager i gå hjem-møderne om emnet og stiller gerne til debat for at få emnet belyst yderligere:

"Man får jo ikke ret meget feedback på, hvordan man løser det som dommer. Der er ingen, der siger: 'Det der var ikke ret godt'; de kan jo møde en i den næste retssag om lidt. Så vi skal selv tage den dialog, og gerne inddrage forsvarsadvokater og anklagemyndigheden i det", siger hun.

BØRNEVENLIG RETSPLEJE

Børns rettigheder i retsplejen

KARNOV FORLAG

Bogen handler om børns menneskerettigheder i relation til dansk retspleje, herunder:

- reglerne om høring af børn
- børns selvstændige adgang til prøvelse af sager for domstolene
- reglerne om børnevenlig retspleje, hvor børn optræder som vidner
- menneskerettighederne til beskyttelse af børn, der er mistænkt, sigtet eller tiltalt for overtrædelser af straffelovgivningen, og
- betydningen af de fysiske rammer for børns oplevelse af retssystemet

'Børnevenlig retspleje' henvender sig til praktikere, som har deres gang i retssystemet; dommere og advokater, som behandler sager, der involverer børn, og politiet, når de efterforsker sager vedrørende børn. Bogen vil også kunne anvendes af socialrådgivere, børnesagkyndige og andre, der kommer i kontakt med retssystemet på vegne af eller i forbindelse med deres omsorg for børn, der er involveret i retssager.

Om forfatteren

Marianne Nørregaard er dommerfuldmægtig ved Københavns Byret og har mange års erfaring med praktisk retsarbejde, herunder både civile sager og straffesager, der involverer børn. Hun er desuden ph.d. og ekstern lektor på Københavns Universitet, hvor hun blandt andet underviser i børns menneskerettigheder.

DANSKERNE ER VILDE MED TV-DOKUMENTARER OM DOMSTOLENE

Retsområdet interesserer danskerne og giver høje seertal. Derfor er medierne interesserede i gode historier fra domstolens verden. Men det er også meget værdifuldt for domstolene, når medierne fortæller om arbejdet i retterne.

Af pressekonsulent Dorte Kaiser

I foråret kunne danskerne komme med fogeden på arbejde - i en dokumentarserie på TV2. Det første program i serien 'Fogeden kommer' blev sendt den 12. april 2016 og var en stor succes. Programmet havde 542.000 seere. Det var det mest sete program den dag. Samme morgen var to fogeder i GO'morgen Danmark, og der var omtale og filmklip på TV2.dk. Gennemsnitligt havde hvert af de seks programmer 500.000 seere. Det er meget flotte seertal for TV2, som er så begejstrede for serien, at de har bedt produktionsselskabet bag serien om at lave 6-8 programmer mere.

100 kameraer

Og fogederne er ikke de eneste i straffesagskæden, der har mediernes interesse. Den 12. maj fik justitsvæsenet besøg af 100 kamerahold, der optog i hele landet. Resultatet blev tv-serien 'Holder lov og orden', der har kørt på TV2 gennem de seneste måneder. TV2's ambition med programmerne var at give danskerne et øjebliksbillede af justitsvæsenet og dilemmaerne i et system, som de fleste af os på et tidspunkt kommer i kontakt med. Fra Danmarks Domstole medvirkede Vestre Landsret, Retten i Holstebro og Retten på Frederiksberg. De ti afsnit af serien blev vist i august, september og oktober i år. Første afsnit havde 563.000 seere. Gennemsnitligt har programmerne haft lidt færre end 500.000 seere.

Med serier som 'Fogeden kommer' og 'Holder lov og orden' får domstolene mulighed for at nå en masse mennesker, som ikke kommer i kontakt med retterne og derfor er fremmede for arbejdet i Danmarks Domstole. Serierne giver dem et mere

nuanceret indblik i retternes arbejde. På den måde understøtter serierne domstolens mål om åbenhed og tidssvarende kommunikation, der møder danskerne i øjenhøjde, der hvor de er. Desuden er programmerne med til at understøtte den tillid til domstolene, der er så afgørende i rollen som den 3. statsmagt.

“Fogeden kommer’ har givet os mulighed for at vise - og måske også afmystificere, hvordan det foregår, når man får besøg af fogeden.”

Afdelingschef Dennis Jessen, fogedretten i Roskilde.

Fogeden kommer igen

Dokumentarserien 'Fogeden Kommer' blev sendt i seks afsnit. I programmerne så vi, hvordan det foregår, når fogeden inddriver penge, er på huslejeudsættelse eller holder tvangsauktion. TV2 skildrede også de problemer, der bringer danskerne i kontakt med fogedretten.

De medvirkende retter var Roskilde, Nykøbing Falster, Svendborg og Viborg. I et spørgeskema har flere af de medvirkende svaret, at programmerne har givet en større forståelse for deres arbejde, og at de har fået positiv respons fra kolleger, familie og fra helt fremmede på gaden.

“Folk har tit svært ved at forstå, hvad mit arbejde indebærer. Med programmerne får de en større indsigt vores arbejde.

Domstolene virker pludselig heller ikke så lukkede og hemmelighedsfulde over for folk,” lyder det fra en af de fogeder, der medvirkede i første sæson af 'Fogeden kommer'.

Alle retterne har været glade for at være med, selv om det har krævet noget ekstra arbejde at få alle optagelserne på plads:

”'Fogeden kommer', har givet os mulighed for at vise og måske også afmystificere, hvordan det foregår, når man får besøg af fogeden,” siger Dennis Jessen, der er afdelingschef i fogedretten i Roskilde.

”Det har været en stor koordineringsopgave at få tilrettelagt optagelserne. Personligt har det også været en grænseoverskridende oplevelse at være på tv. Men jeg ville ikke have været det foruden. Og jeg har fået positiv respons,” fortsætter han.

Optagelserne giver også retterne mulighed for at se sig selv udefra:

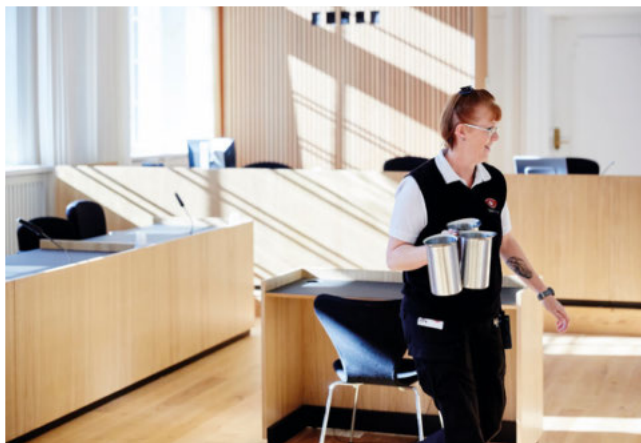
”Det har også været en udviklingsrejse for os at være med. Vi har fået indblik i, hvordan medierne arbejder og er blevet mere bevidste om vores egen arbejdsform og styrken ved vores værdier,” siger Anni Højmark, som er retspræsident i Svendborg.

Retten i Svendborg medvirkede i første sæson af 'Fogeden kommer' og vil også medvirke i den kommende sæson. Optagelserne til de nye programmer er allerede i gang. Denne gang medvirker retterne i Kolding, Svendborg, Lyngby og Aarhus.

I 'Fogeden kommer' følger vi blandt andet kontorfuldmægtig Heidi Ballinn fra Retten i Roskilde på fogedbesøg.

Tinghuset i Aarhus har været igennem en gennemgribende renovering.

NYE RETSBYGNINGER FORBEDRER VILKÅR FOR ANSATTE OG BRUGERE

Med indvielsen af den ombyggede retsbygning i Aarhus og den nye ret i Svendborg, er der sat punktum for en omfattende byggeopgave. I dag har alle landets 24 retskredse fået mere velfungerende og sikre retsbygninger.

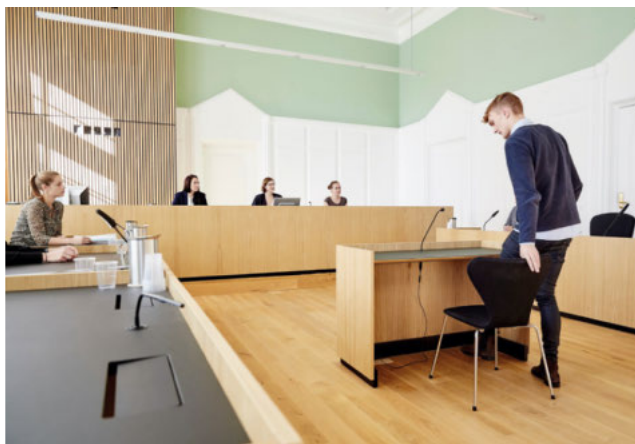
Af journalist Birgitte Rørdam

"Mange af landets retsbygninger var fra første halvdel af forrige århundrede, og de var utidssvarende allerede før Domstolsreformen. Da de nye retskredse skulle håndtere flere opgaver og væsentlig flere personer, blev det tydeligt, at der

var brug for nye rammer til byretterne," forklarer Inge de Neergaard, chef for Byggeri og Udbud i Domstolsstyrelsen.

Da domstolsreformen trådte i kraft i 2007, blev 82 retskredse samlet til 24, og den enkelte retskreds fik dermed et

større opland. Samtidig skulle byretterne som noget nyt blandt andet behandle nævningsager, og det betød, at der skulle etableres nævningeretsale i alle byretter. Siden har Domstolsstyrelsen i samarbejde med Bygningsstyrelsen og

Ombygningen har gjort tinghuset til en tidssvarende arbejdsplads, men samtidig formået at bevare særegenheden i de smukke lokaler.

de enkelte retter arbejdet på at skabe mere velfungerende retsbygninger i landets 24 byretskredse.

De nye retsbygninger er skabt både via nybygninger og ombygninger. Fokus har været på at øge sikkerheden i forbindelse med afvikling af retssager og at få lokalerne til at fungere godt for personale, advokater, tiltalte og vidner. I voldssager har utrygge vidner for eksempel tidligere i nogle retter måttet ankomme eller vente samme sted som de tiltalte, men i dag kan de vente i særskilte lokaler og komme ind i retssalen via en sikret bagvej.

En milepæl

Med indvielsen af Retten i Aarhus og Retten i Svendborg i sommeren 2016 har Domstolsstyrelsen nu nået en milepæl.

"Det har været en lang proces, og der har været undersøgt mange forskellige muligheder undervejs på grund af lokalplaner og andre lokale forhold. Så det er en stor ting, at vi nu er så langt," siger Inge de Neergaard og fortsætter:

"Alle har i dag lyse og rare lokaler, og medarbejderne er de fleste steder samlet på én adresse eller omkring

samme lokalitet. Der er desuden bedre mødefaciliteter for ansatte og de øvrige brugere. Advokaterne har for eksempel fået lokaler, hvor de kan holde pause og tale med deres klient. Og vi har lavet en særskilt afdeling til retsmægling i civile sager, hvor parterne sidder i knapt så højtidelige rammer som i en retssal, med det formål, at de derved måske nemmere kan opnå en aftale," siger hun.

Også sikkerhedsmæssigt er der sket store forbedringer, forklarer Inge de Neergaard

"Den største forbedring er nok zoneinddelingen. I retterne er der i dag en indre zone, hvor personalet sidder, og hvor ingen andre kan komme ind, og en ydre zone med overvågning, hvor alle har adgang. Derved har vi skabt mere tryghed for personalet samtidig med, at retterne stadig opleves åbne for alle," siger hun.

Sikkerhed med omtanke

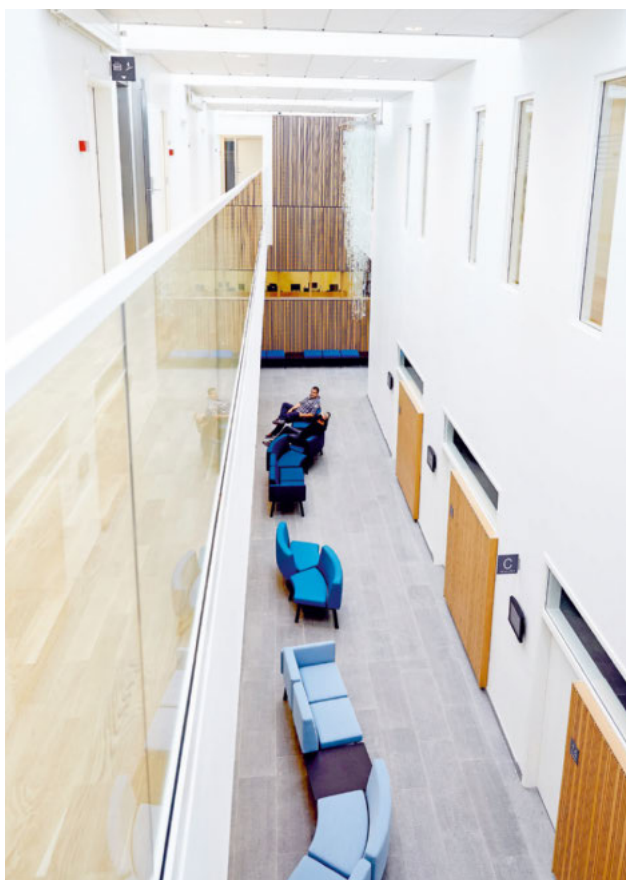
I juli 2016 blev den nyrenoverede retsbygning i Aarhus taget i brug. Det gamle bygning, der ligger i hjertet af Aarhus, er blevet gennemgribende renoveret

og restaureret under hensyn til husets oprindelige arkitektur. Retten i Aarhus har desuden planer om at overtage det tidligere Erhvervsarkiv, der ligger ved siden af retsbygningen. Det skal blandt andet anvendes til fogedretten og skifte retten. Forberedelserne til ombygningen er i gang.

"I retterne er der i dag en indre zone, hvor personalet sidder, og hvor ingen andre kan komme ind, og en ydre zone med overvågning, hvor alle har adgang."

Inge de Neergaard, chef for Byggeri og Udbud

I Retten i Aarhus var der før renoveringen ingen voteringsrum, der var ikke lokaler til advokater eller til afvikling af børnesager. Handicappede skulle bæres ind, fordi der ikke var en elevator, men dette er nu etableret. Retten rummer i dag 14 retssale inklusive en nævningeretssal. Der er desuden etableret lytterum, så tiltalte kan blive ført ud, når

Den nye retsbygning i Svendborg blev taget i brug i juni 2016. Nu er rettens medarbejdere samlet ét sted.

et vidne skal afgive forklaring. Retten kan derfor i dag tage større hensyn til vidner end tidligere.

Samtidig er sikkerheden forbedret på en række områder. Med den nye zoneinddeling kan dommere og nævninge gå direkte ind i retssalen fra et voteringsrum, ligesom arrestanter kan føres direkte ind fra arresten via gården mellem arresten og retsbygningen. Zonerne medfører også, at besøgende kan holdes adskilt fra de ansattes kontorer.

”Jeg så glad for, at vi bevarede den gamle retsbygning og lavede en ombygning, som passer til huset. I dag har vi en af Danmarks flotteste retsbygninger og samtidig har vi fået en mere velfungerende bygning. Og selv om vi har skærpet sikkerheden, er det stadig sådan, at borgere kan komme ind fra

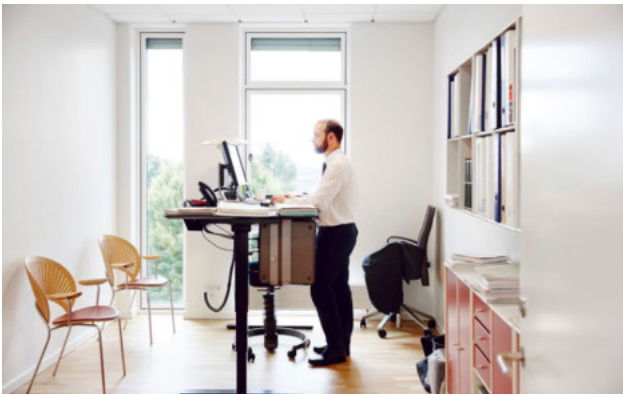
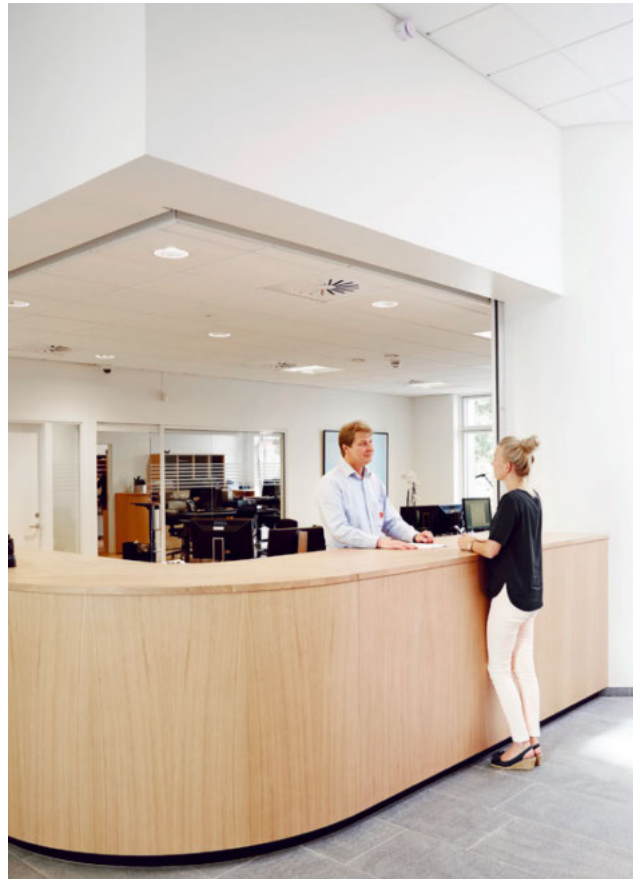
gaden og overvære en retssag. Og det er helt afgørende, for det er en del af demokratiet,” siger retspræsident Bodil Ruberg, Retten i Aarhus.

Brugernes Tinghus

I Svendborg blev en ny retsbygning taget i brug i juni 2016, og med den er rettens 40 medarbejdere, der tidligere var fordelt på flere adresser, nu samlet ét sted. Det betyder, at medarbejderne nemmere kan bruge hinanden, og at jurister og ledelse ikke dagligt skal bruge tid på at transportere sig selv fra sted til sted. Den nye retsbygning har syv retssale, og der er forbedrede mødefaciliteter. For eksempel har fogederne, der tidligere på grund af pladsmangel måtte afvikle samværsager i kælderen, hvor der ikke var andre mennesker i nærheden, nu fået lokaler

midt i bygningen. Og retsmægling i civile sager, der af samme grund foregik på et vandrehjem, har fået sit eget afsnit i retsbygningen. Der er arbejdet på at skabe et venligt og åbent hus, samtidig med at der har været fokus på sikkerheden, forklarer retspræsident Anni Højmark, der glæder sig over resultatet.

”Det er en fornøjelse at arbejde i en smuk bygning, der indeholder så gode faciliteter. Alle ansatte går rundt og smiler, og den stemning betyder noget i forhold til, hvad vi kan tilbyde brugerne. Min vision har været at skabe et Brugernes Tinghus, hvor alle, uanset hvorfor de kommer i huset, oplever, at det fungerer godt, og at de får en god service. Og det, tror jeg, er lykkedes,” siger hun.

DOMSTOLENE VIL STYRKE KOMPETENCER I FORLIGSMÆGLING

Et nyt kursustilbud skal være med til at øge domstolsjuristernes bevidsthed om fordelene ved forligsmægling.

Af kommunikationskonsulent Marie Clemmesen

I en civil sag ved retten kan parterne fremføre deres krav, argumenter og beviser, hvorefter retten afsiger en dom til fordel for en af parterne. Men parterne i en retssag kan også vælge at indgå forlig i sagen, dvs. i fællesskab og ved rettens hjælp nå til en løsning, som de er enige om. Forlig mellem parterne i en sag ved domstolene kan ske under forberedelsen af sagen eller under hovedforhandlingen, enten ved en tilkendegivelse eller ved egentlige forligsforhandlinger.

Stort potentiale i forligsmægling

I 2015 og første halvdel af 2016 satte domstolene fokus på udbredelsen af rets- og forligsmægling, og i forbindelse med projektet blev der gennemført en stor undersøgelse af området med deltagelse af 600 domstolsjurister og 300 advokater. Undersøgelsen viste, at 80 pct. af deltagerne mente, at retten ved at afslutte en sag ved forlig tilbød en proces og en afslutning på sagen, som er eller kunne være mere tilfredsstillende for parterne end en dom. Undersøgelsen viste også, at der generelt set er opbakning til at fremme anvendelsen af rets- og forligsmægling i retssystemet i Danmark, herunder navnlig i civile sager.

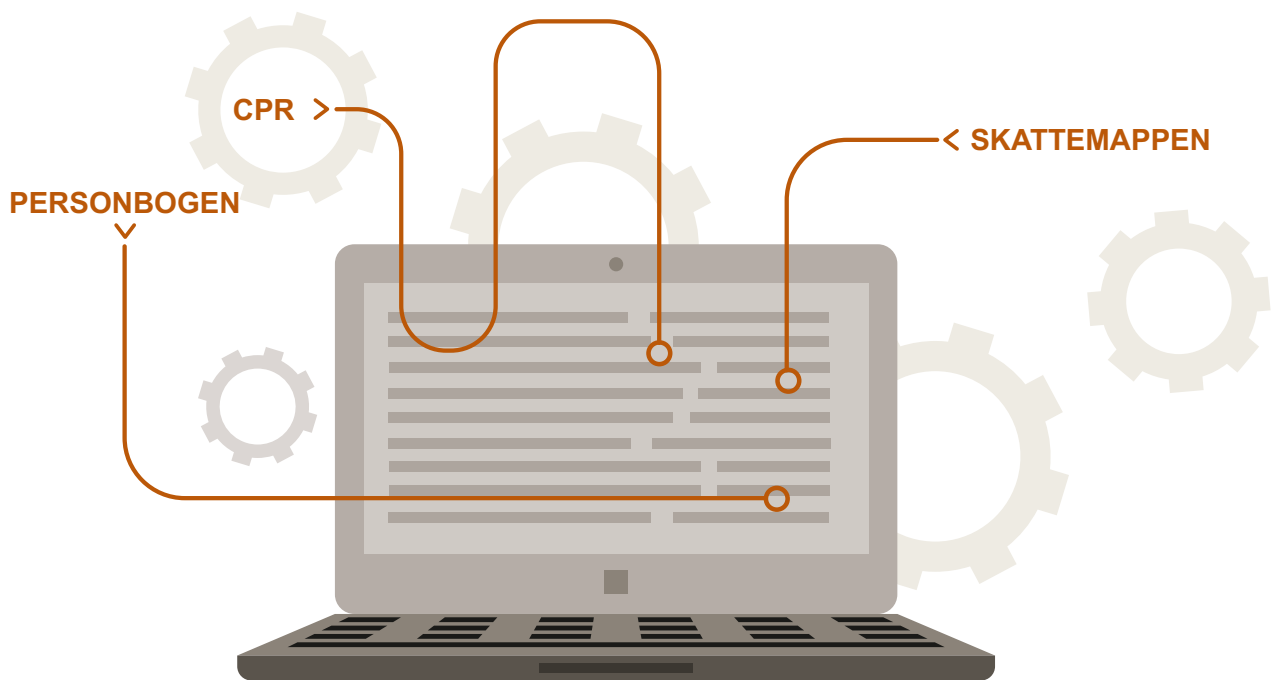
I forbindelse med fokusområdet står det klart, at udbredelse af forligsmægling rummer det største potentiale i forhold til at øge antallet af sager, der afsluttes uden en dom/kendelse, både fordi der er flest sager, der egner sig til forligsmægling, men også fordi der her findes det største potentiale for at opnå en økonomisk besparelse. Både rets- og forligsmægling kan være med til at nedbringe parternes udgifter i retssager, og også for domstolene er disse løsninger ofte mindre ressourcekrævende end en sag, hvor der afsiges dom. Derfor kan øget brug af forligsmægling være med til at nedbringe den generelle sagsbehandlingstid i civile sager ved domstolene.

Mod, talent og erfaring

Hvis det skal blive muligt at øge antallet af forlig, skal alle jurister ved Danmarks Domstole være gode til at se de forligsegne sager og gode til forligsmægling. Og i den sammenhæng er kompetenceudvikling vigtig, for undersøgelsen pegede også på, at forligsmægling kræver mod, talent og erfaring. Nogle domstolsjurister er fra naturens hånd talentfulde forligsmæglere med den rette sans for timing, mens andre er mere komfortable i rollen som den, der træffer en afgørelse. Uanset hvilken gruppe, man tilhører, er forligsmægling dog en disciplin, man i vidt omfang har mulighed for at tilegne sig.

På den baggrund har Domstolsstyrelsen besluttet at udbyde et todages kursus i forligsmægling for de domstolsjurister, der ikke er retsmæglere eller under grunduddannelsen. Kurset skal inspirere den enkelte jurist til at blive bedre til at se forligsmulighederne og give dem værktøjer og mod til at kaste sig ud i forligsmægling. Derved skal kurset bidrage til, at domstolene kan opfylde parter og advokaters forventninger om gode forligsprocesser.

De første kurser er udbudt i efteråret 2016. Kurset i forligsmægling bliver også gennemført i 2017.

DØDSBOSKIFTE PÅ SKINNER

Domstolene har gennemført en delvis digitalisering af dødsbosager i skifteretterne.

Af specialkonsulent Karen Laursen, Domstolsstyrelsen

Domstolene har igennem det seneste år gennemført en delvis digitalisering af sagsgangene i sager om dødsboskifte. Det betyder, at retternes system til skifte af dødsboer nu automatisk trækker oplysninger fra andre myndigheder, når en person dør. For eksempel sker oprettelse af en ny dødsbosag nu ved hjælp af data fra Kirkeministeriet og dataudtræk fra CPR, Personbogen mv. Tidligere skulle medarbejderne ved skifteretterne indtaste oplysninger fra begravelsesmyndighederne og selv indhente oplysningerne hos de andre myndigheder.

Den delvise digitalisering af dødsboskifte var i pilotafprøvning i skifteretterne ved Retten i Roskilde og Retten på Bornholm i foråret 2016, inden de øvrige rettere fik adgang til løsningen den 21. april.

Stor tilfredshed blandt medarbejderne

I midten af juni blev skifteretterne bedt om at evaluere projektet på tre områder: Introduktion og materiale til løsningen, Brugervenlighed samt Forbedring af arbejdsgange. Af de 20 skifteretter, der deltog i evalueringen, svarede alle, at de var

tilfredse - og de fleste meget tilfredse - på alle tre parametre. Evalueringen viste, at medarbejderne synes, at digitaliseringen har tilføjet nogle gode og tidsbesparende funktioner til dødsbosystemet, som letter deres daglige arbejde og mindsker risikoen for fejl i sagerne.

Godt produkt med begrænset budget og indsats

Det var derfor en tilfreds projektstyring, som på et møde den 30. juni 2016 kunne afslutte projektet.

"Med et begrænset budget og fokuseret indsats er det lykkedes os at få en god løsning, som giver skifteretterne et digitalt løft, og som hurtigt har betydet mere effektive arbejdsgange i dødsbosager. For retternes brugere kommer det til at betyde en gevinst i form af hurtigere behandling og afslutning af dødsbosager," udtaler deltager i styringgruppen, Lisbeth Bügel Madsen, som er funktionschef for skifteretten i Odense

Domstolsstyrelsen forventer, at skifteretterne desuden inden udgangen af 2016 vil have adgang til et automatiseret opslag i afdødes skattemappe.

EN FLITTTIG VEJVISER I RETTENS LABYRINT

Peter Garde er blevet fortolkeren og fortælleren af domstolenes historie. Det hele startede med tre øl i et baglokale og er foreløbig endt med ombudsmanden.

Af journalist Troels Rasmussen

"Om servering efter restaurationslovens paragraf 24". Det var den fængende titel på forhenværende kriminaldommer Peter Gardes første offentlige skrift. En beskedent artikel om en sag, han havde haft, mens han stadig var ansat ved anklagemyndigheden, først som politifuldmægtig i Hvidovre, hvor han i øvrigt var nærmeste kollega med den senere politidirektør Hanne Bech Hansen, og senere som vicepolitimester i Holbæk.

Senere skulle titlerne blive mere slagkraftige, og den litterære produktion har siden overskredet hyldemetermål. Men som (næsten) altid var det tilfældigheder, der lå til grund for det lille skrift.

"Jeg havde haft en sag, som jeg selv syntes var morsom. En mand, der i øvrigt allerede var beruset, havde drukket tre øl i baglokalet til en købmandsbutik. Derefter tog han sin knallert og blev umiddelbart efter involveret i et færdselsuheld. Sagen blev afgjort med betydelige bøder, men det drilske spørgsmål var, om restaurationsloven kunne anvendes, da han angiveligt havde drukket på husets regning."

Juraen set med praktikerens øjne

Artiklen blev publiceret i tidsskriftet "Fuldmægtigen", og siden er det blevet til en lang række artikler til tidsskrifter som "Juristen", Ugeskrift for retsvæsen", "Nordisk tidsskrift for kriminalvidenskab" og det fælles nordiske "Tidsskrift for Rettsvitenskap".

Men der var meget mere at fortælle end pjecer om praktiske problemer ved tilståelsessager og andre emner, Peter

Garde fattede interesse for, efter at han i 1983 skiftede rollen som anklager og vicepolitimester ud med stillingen som kriminaldommer i Hillerød.

.....
"Jeg kan ikke sige, at jeg aldrig har afsagt en forkert dom, for det kan ingen dommer, men jeg kan sige med sikkerhed, at jeg aldrig har været i tvivl ved domsafsigelsen."

Peter Garde, forfatter og pensioneret dommer

.....
"Jeg var glad for skiftet og har aldrig fortrudt, at det blev den vej, jeg valgte. Jeg mener, jeg var en ganske skarp anklager, men der var også meget administrativt arbejde, og jeg er ikke nogen særlig god administrator. Som dommer var jeg nok ganske streng, hvis jeg ikke mente, at anklagemyndigheden havde gjort forarbejdet godt nok. Jeg kan ikke sige, at jeg aldrig har afsagt en forkert dom, for det kan ingen dommer, men jeg kan sige med sikkerhed, at jeg aldrig har været i tvivl ved domsafsigelsen. Man taler om tvivlens nådegave, men som dommer kan den også være en forbandelse."

I offentlighedens søgelys

Peter Garde har også siddet som dommer i sager med høj offentlig interesse, mest kendt er nok sagen mod den tidligere borgmester i Farum, Peter Brixtofte, men han satte også punktum for en gammel kirkelig ret: Provsteretten med en

provst og en dommer, som skulle komme med deres indstilling til Kirkeministeriet i en sag om en præsts embedsførelse. Sagen blev afviklet i 1986 efter regler fra 1806, og det var sidste gang, at en sag blev ført på denne måde.

Den fik i øvrigt for Peter Garde et lykkeligt efterspil, da han efter et foredrag i Selskabet for Kirkeret mødte Kristine - præst og senere fru Garde.

Den ene bog tog den anden

Men Peter Garde havde ikke helt sluppet forbindelsen til anklagemyndigheden. Da politimesterforeningen fyldte 75 år, fik de alt for sent den idé, at der skulle laves et festskrift. Peter Garde blev kastet ind i opgaven med at skrive en artikel og løste den på rekordtid. Men da arbejdet var gjort, fik han den tanke, at dommerforeningen fem år senere i 2000 kunne fejre 100 års jubilæum. Han skrev til formanden for dommerforeningen, Lars Ryhave fra Nyborg, og foreslog et rigtigt festskrift. Ideen blev stillet gratis til rådighed, men Peter Garde ville til gengæld være med i udarbejdelsen. Sådan blev det, og bogen må anses for at være et hovedværk i fortællingen om Danmarks Domstole. De tre redaktører af bogen var Peter Garde, præsidenten for Københavns Byret Claus Larsen samt formanden for Domstolshistorisk Selskab Bjarne Uhd Petersen.

En tråd gennem rettens irgange

Siden kom bøger om de mange domhuse, der prægede danske byer før retsreformen – som Peter Garde i øvrigt

Peter Garde med hønsehunden Hektor.

Peter Garde i den smukke lejlighed i Hillerød, som han deler med sin hustru Kristine og hønsehunden Hektor.

konsekvent omtaler som massakren – samt en smuk bog om danske arresthuse, en bog om danske justitsministre fra 1813 til 2013 samt en jubilæumsbog til Kriminalistforeningens 100 års jubilæum. Da Peter Garde fyldte 60, syntes hans hustru, at han skulle fejre det ved at udsende en samling af sine notater og betragtninger om dommerens daglige arbejde og de sager, han havde behandlet i sine mange artikler i juridiske tidsskrifter. Det blev til bogen "Ariadnetråde gennem retssalens labyrint". Den fik sin efterfølger med flere Ariadnetråde ved 70 års dagen.

Redaktør og partner

Som i alle forfatterskaber skal der hjælp til fra en sikker hånd på forlaget. Peter Garde havde det held, at DJØFs forlag havde Vivi Antonsen ansat, og hun blev gennem årene opdragsgiver og sparringspartner for Peter Gardes bøger. Da Peter Garde gik på pension, ophørte produktionen af større og mindre artikler om livets og juraens gang i danske retssale, men skrivekløen havde ikke fortaget sig, og der var emner nok at kaste sig over, for eksempel blev det til en bog om mindeværdige retssager i Danmark

– en idé Peter Garde fik fra en lignende svensk bog, som han fik til anmeldelse.

Ibsen og Mozart

For en belæst litteratur- og operaelsker som Peter Garde var det oplagt at skrive dommerens litteraturhistorie. Med en forside tegnet af Roald Als, hvor Peter Garde tager Henrik Ibsen i juridisk skole, er den muntre og indsigtfulde tone lagt. Bogen blev smukt anmeldt i dagbladet Information, om end anmelderen mente, at den enten skulle være kortet til det halve eller indleveret som doktordisputats – niveauet var til det.

Lige så oplagt var bogen om Juraen i Operaens verden, hvor blandt andet anklagen mod Don Juan for voldtægt tages under kølig juridisk vurdering, om end vi her unægtelig er langt fra praktiske problemer ved tilståelsessager og den rette fortolkning af restaurationsloven.

Titlerne har også fået mere schwung. "Konger, krigere og andet godfolk" samt "Redaktører og andre stridsmænd", begge bøger om store danske retssager. I øvrigt med den pointe, at to af Peter Gardes forfædre optræder "på den forkerte side af skranken" i de to bøger.

Stadig gang i tasterne

I dag er Peter Garde 78 og forhører muntert interviewereren i græsk mytologi og dansk retshistorie.

Men han er slet ikke færdig som forfatter. Nu gælder det en biografi om en Danmarks store jurister, Stephan Hurwitz, der som landets første Ombudsmand skabte en institution, som siden er blevet en dansk eksportsucces. Selv navnet er fulgt med til fjerne steder som New Zealand, hvor de også har en "ombudsmand".

Det bliver en moppedreng på 500 sider plus, og det skyldes flere forhold: Der er meget at fortælle - Hurwitz var en stor og betydningsfuld jurist – men ikke mindst, at Peter Garde elsker at skrive.

Og det er godt. For med undtagelsen af de engelske udgivelser "Criminal Law in Denmark", har der ikke været tale om honorar, men om en glæde ved arbejdet, der i øvrigt gennem årene er blevet drøftet indgående med husets hønsehunde, som alle har haft navne fra den græske mytologi. Den nuværende hedder "Hektor" og holder sin herre frisk med en timelang gåtur hver formiddag.

HURTIGERE BEHANDLING AF STRAFFESAGER

En ny skabelon til en lokal samarbejdsaftale mellem retterne og anklagemyndigheden skal understøtte en mere effektiv berømmelse af straffesagerne.

Af fuldmægtig Linnea Bluitgen, Domstolsstyrelsen

Et godt samarbejde mellem retterne og anklagemyndigheden om berømmelse af straffesager er vigtigt for at kunne sikre en god udnyttelse af ressourcerne og et jævnt sagsflow både ved retterne og anklagemyndigheden, så der ikke opstår sagsbunker. Derfor har en arbejdsgruppe under Toplederforum med deltagelse af retterne, lokale anklagemyndigheder, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten og Justitsministeriets departement set på, hvordan man kan styrke berømmelse af straffesagerne. Skabelonen til en lokal samarbejdsaftale er et af resultaterne af arbejdet.

Princip om hele retsdage

Den nye berømmelsesaftale lægger op til et princip om hele retsdage i forhold til anvendelse af anklagerressourcer, således at én anklager kan møde en hel retsdag. Hvis en sags særlige karakter tilsiger, at denne skal føres af en bestemt anklager, fyldes resten af den pågældende anklagers dag op således, at anklageren får en hel retsdag. Dagen kan fyldes op med sager, hvor anklagemyndigheden ikke har bedt om, at en bestemt anklager møder, og hvis sagens beskaffenhed tillader det. Der skal således indgås en lokal aftale mellem retten og anklagemyndigheden om, hvor mange hele retsdage om ugen, anklagemyndigheden kan møde.

Klarhed om det praktiske

Aftalen lægger også op til, at anklagemyndigheden orienterer retten om særlige forhold i sagen samt oplysninger til brug i forbindelse med forkyndelse. Herudover peger aftalen på en række forhold, som med fordel kan overvejes i forbindelse med

afviklingen af retsmøder, herunder valg af forsvarer, håndtering af udeblivelse fra retsmøder og udsættelse af retsmøder.

Plads til lokale hensyn

Skabelonen er udarbejdet efter inspiration fra allerede eksisterende aftaler og er blevet kvalificeret i drøftelser mellem flere politikredse og retskredse. Skabelonen indeholder de elementer, som hensigtsmæssigt kan indgå i en lokal samarbejdsaftale om berømmelse af straffesager, og skabelonen kan tilpasses de lokale forhold efter drøftelse mellem retterne og anklagemyndigheden.

Toplederforum vil efter et år iværksætte en evaluering af indholdet i og anvendelsen af skabelonen.

KORT NYT

Redaktionen modtager gerne forslag til 'Kort Nyt' eller andre artikler til kommende udgaver af Retten Rundt. Alle ideer – både store og små – er velkomne.

Send dit forslag eller udkast til en artikel til Anne Schoen på anns@domstolsstyrelsen.dk.

Næste nummer af Retten Rundt udkommer i februar 2017.

RÅD OG VEJLEDNING OM DIGITAL CHIKANE

Domstolene skal fortsat være et trygt og sikkert sted at arbejde. Derfor har domstolenes sikkerhedsorganisation udarbejdet en vejledning om forebyggelse og håndtering af digital chikane, der skal give ledere og medarbejdere ved Danmarks Domstole det fornødne grundlag for hurtigt og effektivt at håndtere digital chikane og sikre gode og

stabile arbejdsforhold og godt psykisk arbejdsmiljø.

I vejledningen finder man blandt andet råd om, hvordan man som leder bedst muligt forebygger digital chikane og håndterer det, hvis det sker. Man kan eksempelvis læse, hvordan man bør reagere i den konkrete situation, hvordan man sikrer beviser, og hvordan

man kontakter Facebook, udbydere af hjemmesider og Google for at få fjernet chikanøse ytringer på internet.

I vejledningen står der også, hvornår digital chikane er strafbart, og hvordan man anmelder det til politiet.

Du finder 'Vejledning om forebyggelse og håndtering af digital chikane' på domstolenes intranet.

ANKLAGEMYNDIGHEDEN HAR FÅET NY VIDENSBASE

"Med den nye vidensbase har anklagemyndigheden nu fået et moderne værktøj, som gør den anklagerfaglige viden let tilgængelig for alle på både computer, iPad og telefon. For anklagemyndighedens medarbejdere giver den endvidere helt nye muligheder for selv at strukturere og dele viden.

Hvis kvaliteten og effektiviteten i behandlingen af straffesager skal styrkes, er det en forudsætning, at hele anklagemyndigheden arbejder målrettet med anklagerfaglig

vidensindsamling og vidensdeling. Den nye vidensbase er et stort og afgørende skridt i den retning.

Jeg er derfor rigtig glad for nu at kunne tilbyde anklagerne og offentlige brugere på vores hjemmeside dette nye arbejdsværktøj," siger rigsadvokat Ole Hasselgaard.

Kilde: anklagemyndigheden.dk

BØRN AF FÆNGSLEDE ER MERE UDSATTE

Der er ikke to ens forløb, når en forælder er i fængsel, men en ting er fælles for de fleste - det påvirker hverdagen og kan påvirke barnets trivsel negativt. Det viser en ny rapport fra SFI om børn af indsatte.

Der er før lavet undersøgelser af, hvordan de indsatte børn oplever fængslingen, men det er første gang, at der bliver lavet en så omfattende undersøgelse med både registerdata fra Danmarks Statistik, interviews og en stor spørgeskemaundersøgelse. Undersøgelsen viser, at 5-6 % af en børneårgang i løbet af barndommen vil opleve, at far eller mor sidder i fængsel.

"Vi havde en fornemmelse af konklusionerne i undersøgelsen, men det er rart at få nogle tal på, så vi har noget konkret viden at arbejde ud fra. Det kom for eksempel bag på mig, at mange af de indsatte børn er mere belastede end anbragte børn," siger Elisabeth Toft Rasmussen, der er projektleder for børneansvarligordningen i Kriminalforsorgen. Hun understreger dog, at det ikke nødvendigvis er fængslingen, der er årsag til udfordringerne i familien. Der kan være flere ting som dårlig økonomi, fædre som har haft kontakt til psykiatrien, svage netværk og komplicerede familiekonstellationer, der også har stor indflydelse.

I Kriminalforsorgen er der blevet arbejdet meget med børn af indsatte de seneste år, men undersøgelsen har givet nye perspektiver på arbejdet eksempelvis i fædregrupperne, som er et nyt projekt, der startede sidste år. Netop Kriminalforsorgens mange tiltag på børneområdet får også ros fra forskerne bag undersøgelsen.

Kilde: kriminalforsorgen.dk

NY FORMAND OG NÆSTFORMAND I ADVOKATNÆVNET

Højesteretsdommer Kurt Rasmussen er blevet udpeget som formand for Advokatnævnet for en periode på seks år med virkning fra 1. december 2016. Kurt Rasmussen vil afløse højesteretsdommer Jon Stokholm, hvis beskikkelse som formand for Advokatnævnet udløber 30. november 2016.

Landsdommer Mikael Sjöberg, Østre Landsret, er blevet udpeget som næstformand i Advokatnævnet for en periode på seks år med virkning fra 1. september 2016. Mikael Sjöberg afløser landsdommer Elisabeth Mejnertz, Vestre Landsret, hvis beskikkelse som næstformand for Advokatnævnet udløb 31. august 2016.

Kilde: advokatsamfundet.dk

VOLDSSTRAFFE ER BLEVET LÆNGERE

Over de seneste 15 år er strafflængden for vold steget med omkring 40 pct. Det viser en ny opgørelse fra Justitsministeriets Forskningskontor.

For de, der kommer i fængsel for såvel simpel som alvorligere vold (§ 245), er straffene blevet væsentligt længere. Hvor en ubetinget fængselsstraf for simpel vold eksempelvis i 2001 lød på gennemsnitligt 61 dage, var den 100 dage i 2015. Det svarer til en stigning på 44 pct. Den gennemsnitlige strafflængde for alvorligere vold var i 2001 på 188 dage, mens den i 2015 var på 260 dage. Det svarer til en stigning på 39 pct.

Læs hele rapporten "Udviklingen i antal anmeldelser og i straffenes art og længde for vold 2006-2015" på www.justitsministeriet.dk.

Domstolsstyrelsen
Store Kongensgade 1-3
1264 København K

Telefon 70 10 33 22
www.domstol.dk